

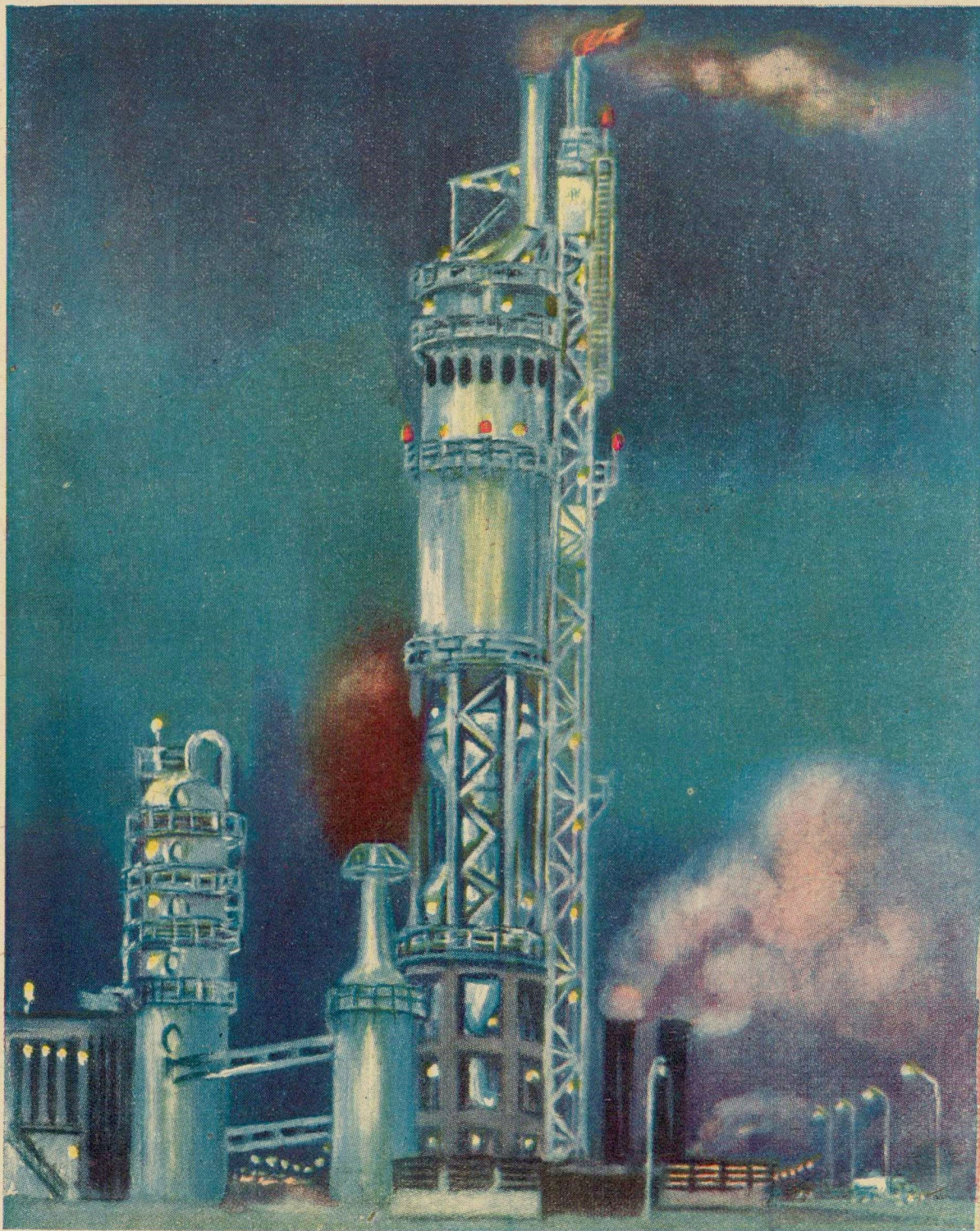
Samvirke

SÅDAN LAVER
MAN SKO

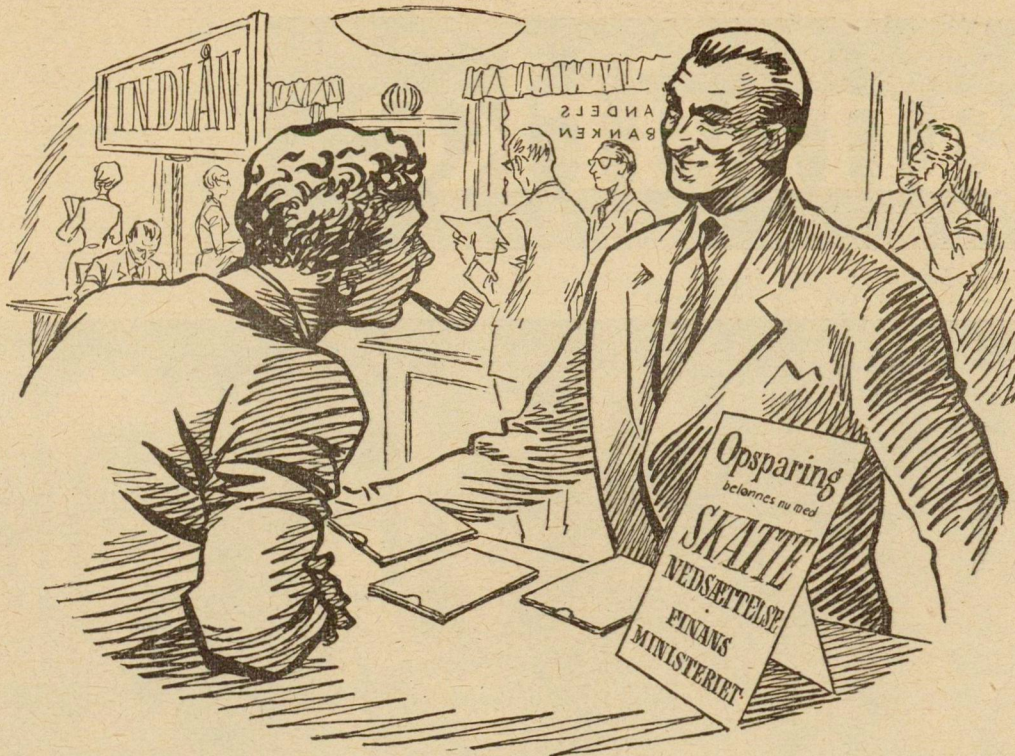
Hvem pløjede bedst?

Vesterhavskysten
i laboratoriet

1. december 1955 - 28. årgang nr. 21 - Oplag A - B

Københavns nye vartegn. Pyrolyseværket ved Amagers Øresundskyst. Efter maleri af Johannes Behrens

SKATTENEDSÆTTELSE

- det kan nås endnu

Deres skat går ned, såfremt De inden 31. december indsætter mindst 200 og højst 2000 kr. på en præmieindskudskonto i banken. Hvis Deres skattepligtige indkomst i år ikke overstiger 25.000 kr., får De nemlig af staten en skattefri præmie på 15 % af det beløb, der indsættes på præmieindskudskonto. Præmien ydes Dem på een gang og på den måde, at præmiebeløbet allerede i det kommende år trækkes fra den Dem pålignede skat. At præmien er skattefri betyder, at De i Deres selvangivelse det næstfølgende år kan fratrække hele det pålignede skattebeløb.

Banken forrenter indskud på præmieindskudskonto med højeste indlånsrente, altså for tiden 5 %, og Deres penge afkaster således i de tre år, de efter lovens bestemmelser skal stå på kontoen, 15 % i rente fra banken og 15 % i præmie fra staten, i alt 30 % eller gennemsnitlig 10 % pr. år.

Hvis De f. eks. indsætter maximumsbeløbet 2000 kr., vil De altså på de 3 år få 300 kr. i rente fra banken og 300 kr. i præmie fra staten, eller i alt 600 kr. plus rentes rente i udbytte af indskudet på 2000 kr.

Et indskud fra Dem vil ikke alene være medvirkende til at begrænse forbruget, men disse penge kan også være med til at formindske importen og dermed landets alt for store valutaforbrug, alt sammen af meget stor betydning for hele samfundets økonomi. Det er en sådan indsats fra Deres side, staten vil præmiere. At det samtidig for Dem selv er en stor fordel at have en økonomisk reserve til senere disposition, er indlysende, men med oprettelsen af en konto skabes der tillige et tillidsforhold Dem og banken imellem, som i givet fald kan blive af stor værdi.

De unge, som alligevel sætter penge i banken med henblik på senere at opnå et etableringslån, bør i egen interesse tage den ekstra gevinst med, som statens præmiering betyder.

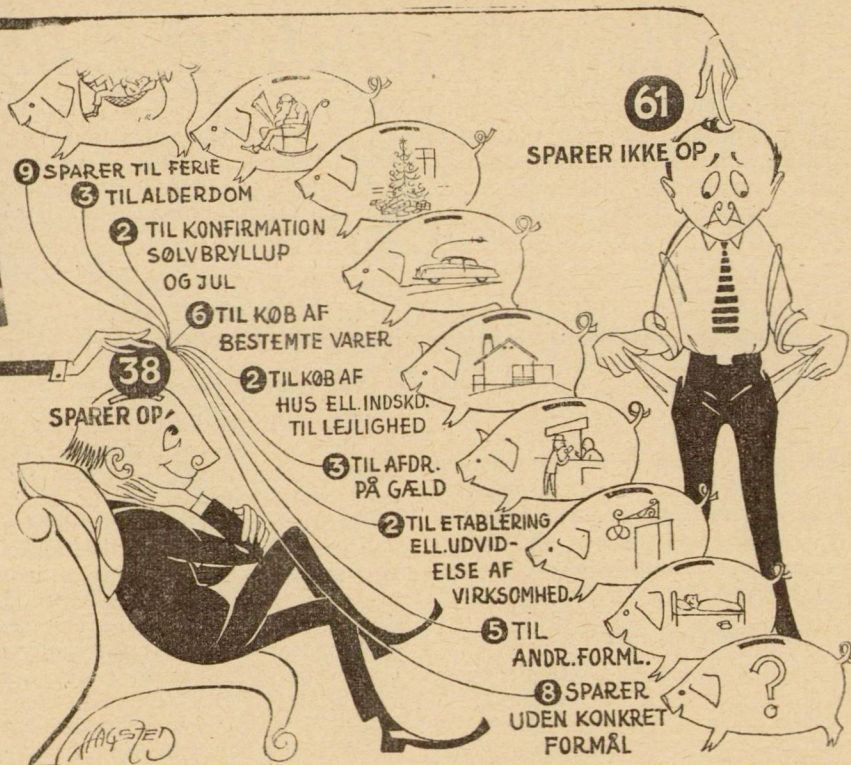
Kom ind i banken og tal med os om oprettelse af en præmieindskudskonto, og tag samtidig det sparebevis, som De lige har modtaget fra finansministeriet, med, og lad os opbevare det for Dem, indtil bevisets pålydende til sin tid - fra 1962 til 1971 - forfalder til udbetaling.

ANDELSBANKEN

A. m. b. A.

Denne tegning giver udtryk for, hvordan folk i hovedstadsområdet opfører sig i sparemæssig henseende. Een ud af hver hundrede svarede ikke undersøgelsen og er derfor ikke med på tegningen. For de 38 pct. sparere er vist den procentvise fordeling efter spareformål, og den skarpsindige læser bør ikke lade sig forskrække af, at disse procenter tilsammen giver mere end de 38, for det hænger sammen med, at nogle sparere op til flere forskellige formål.

Hvor mange sparere op og hvorfor?

Mange rare penge, møjsommeligt lagt til side i årets løb, vil i denne måned rasle og klinge i juleglade kasseapparater — kun brugsforeningsmedlemmerne har håb om at se nogle af dem komme igen, når dividenden til sin tid skal udbetales. Snart starter et frisk spareår, og det viser sig, at hovedparten af et års pengeopsparing netop falder i årets allerførste måneder, vel ikke mindst som resultat af nytårsforsætterne. Det afspejles i detailhandelen, der næsten inden for alle brancher når et lavpunkt i januar kvartal, samtidig med at opsparingen kulminerer.

Desværre skyldes opsparingsvæksten i årets første måneder for det meste ren og skær sæsonopsparing, d. v. s. penge, som bruges igen senere på året — til ferier, varekøb, familiefester. Halvdelen af alle sparere lægger til side med kortsigtede formål, fortæller en undersøgelse, som Sparekassen for København og Omegn har ladet foretage af hovedstadsbefolkningens sparevaner. Den anden halvdel ser længere ud i fremtiden og sparere op til alderdommen, arbejdsløshed, sygdom, køb af hus o. s. v., og til denne kategori hører også alle de, der sparere sammen uden bestemte formål.

En såre trist kendsgerning er det, at sparere er en befolkningsgruppe i mindretal: Blandt faglærte arbejdere, selvstændige og funktionærer sparere

kun hveranden op, at ufaglærte kun hver tredje.

Glemmes må det dog ikke, at over halvdelen af befolkningen bidrager til pensionsordninger eller er livsforsikret, og drager man denne på forhånd fastlagte opsparing ind i billedet, bliver sparernes gruppe noget større, nemlig ialt 65 pct. af hovedstadsbefolkningen, og set i lyset heraf er sikring mod alderdom eller forsørgerens død langt det vigtigste af alle motiver.

Varerne på ønskesedlen

Et overmåde interessant spørgsmål er opsparingen i forbindelse med køb af varige forbrugsgoder, altså alle de større ting, der figurerer på talrige familiers ønskeseddel. Også dette felt belyses gennem den nævnte undersøgelse, og regner man resultaterne for typiske, betyder det ganske enkelt, at halvdelen af hovedstadsbefolkningen i året 1954 købte en eller flere af følgende femten slags varer: Radio, gramofon, fjernsyn, møbler, malerier, cykle, knallert, scooter, motorcykle, personbil, støvsuger, køleskab, større køkkeninventar, symaskine og barnevogn. Købesummen til disse varer slugte 13 pct. af købernes samlede skattepligtige indtægt, hvilket for hovedstadsområdet svarer til omkring 500 mill. kr. — halvdelen heraf gik til bilindkøb og en fjerdedel til møbler og malerier.

Selv om to femtedele af ovennævnte varekøb foregik på kredit, synes der inden for alle samfundsklasser og alle indtægtslag at herske en udpræget modvilje mod afbetalingshandel.

På spørgsmålet om, hvad de ville stille op med en indtægtsforhøjelse, erklærede halvdelen af københavnere at ville spare alle eller nogle af de ekstra penge op, men man skal næppe lægge alt for meget i dette svar. Et er jo at ville, et andet at gøre. 23 pct. svarede med at nævne en bestemt ting, som de ville bruge pengene til, og disse svar giver et ganske spændende fingerpeg om, hvilken retning en fremtidig forbrugsudvidelse vil tage. Bedre boligforhold, udenlandsrejser og en række varige forbrugsartikler, navnlig møbler, motorkøretøjer og symaskiner står øverst på ønskesedlen. Næsten ingen ønsker at bruge en indtægtsforhøjelse til større forbrug af næringsmidler eller tobak. På disse vareområder er folk åbenbart tilfredse.

Opsigtsvækkende nok udviser sparere stor ligegyldighed med hensyn til den rente, de kan få af deres penge. Kun hver femte af sparekassernes „anfordringskunder“ og hver tredje af deres „opsigelseskunder“ kender den rente, de får på deres konto. Hvorfor sætter folk så overhovedet deres penge på opsigelse? De allerflestes svar går ud på, at de vil forhindre sig selv i at hæve pengene! Et typisk tidens tegn.

Vestkystbrænding i lilliputformat

Bølgerne har gået højt i debatten om Thyborøn og Hanstholm, og midt under uvejret har vandbygningsdirektøren taget sin afsked. Hvad skal der nu ske med de to — i dobbelt forstand — stormomsuste punkter på den jyd-ske vestkyst. Den højeste sagkundskab går ind for modellforsøg som det sik-reste middel til at bedømme Thyborøn- og Hanstholm-projekternes videre skæbne. Kan man da efterligne natu-rens kræfter i lilliputformat?

Ja, det er efterhånden blevet tek-nisk muligt at eftergøre havets tumlen langs vore kyster og på den måde få en nyttig forhåndsviden om, hvor nye havne helst skal placeres, og hvordan kystsikringen i stor almindelighed bør tilrettelægges.

Det gælder sandet

Men hvordan tilrettelægger man teknisk og praktisk sådanne forsøg?

Det gælder selvfølgelig først og fremmest om at have nøjagtigt kend-skab til forholdene på det pågældende sted i naturen. Man må kende beskaf-fenheden af de bølger, der „færdes“ på stedet. Derfor må man under for-skellige vejrtilkår måle bølgerne, og det såvel deres højde som længde. Samtidig foretager man en række pej-linger — pejling kan forklares som en slags landmåling til søs. Man an-bringer ekkolod i bunden af motor-kuttere, der sejler ud fra kysten i på forhånd nøje bestemte linier, og ekkolodet giver ved sin ustandselige må-ling af afstanden mellem kutteren og bunden sikker besked om det pågæl-dende havområdes dybdeforhold.

På grundlag af alle disse oplysnin-ger er det muligt at bygge et bassin, hvis kurver modsvarer havbundens.

Vi har ved en tidligere lejlighed (*Samvirke*, nr. 2, 1953) omtalt de mo-delforsøg, der under professor Lund-grens ledelse blev udført i Danmarks tekniske Højskoles laboratorium forud for den endelige projektering af de nye færgelejer ved Korsør. Dette arbejde var dog relativt enkelt, for så vidt som det her udelukkende drejede sig om bølgebevægelserne på stedet, og bøl-ger er det ikke så svært at reproducere ved en bølgemaskines hjælp. For vest-kystprojekternes vedkommende er det hele ulige besværligere, idet man her først og sidst må tage hensyn til *sand-vandringerne* langs kysten.

Disse sandvandringer er det langt vanskeligere at reproducere i modellen, bl. a. af den simple årsag, at det ikke er muligt at arbejde med et sandma-teriale, der er sat ned i den samme lille målestok, man af praktiske årsager må benytte. Selv om man lavede en mo-

del i så relativ stor en målestok som 1:100, skulle man, for at blive i måle-stoksforholdet, anvende sandskorn, som kun var en milliontedel af de na-turlige sandskorn.

Man må nøjes med at hjælpe lidt på dette forhold ved f. eks. at benytte et modelsand bestående af pulveriseret bakelit eller pimpsten.

Nødtvungen forvrængning

Målestoksforholdet er i det hele ta-get uhyre interessant i forbindelse med sådanne modelforsøg, idet man som regel arbejder med 10 målestokke, en for længden og en anden for dybden.

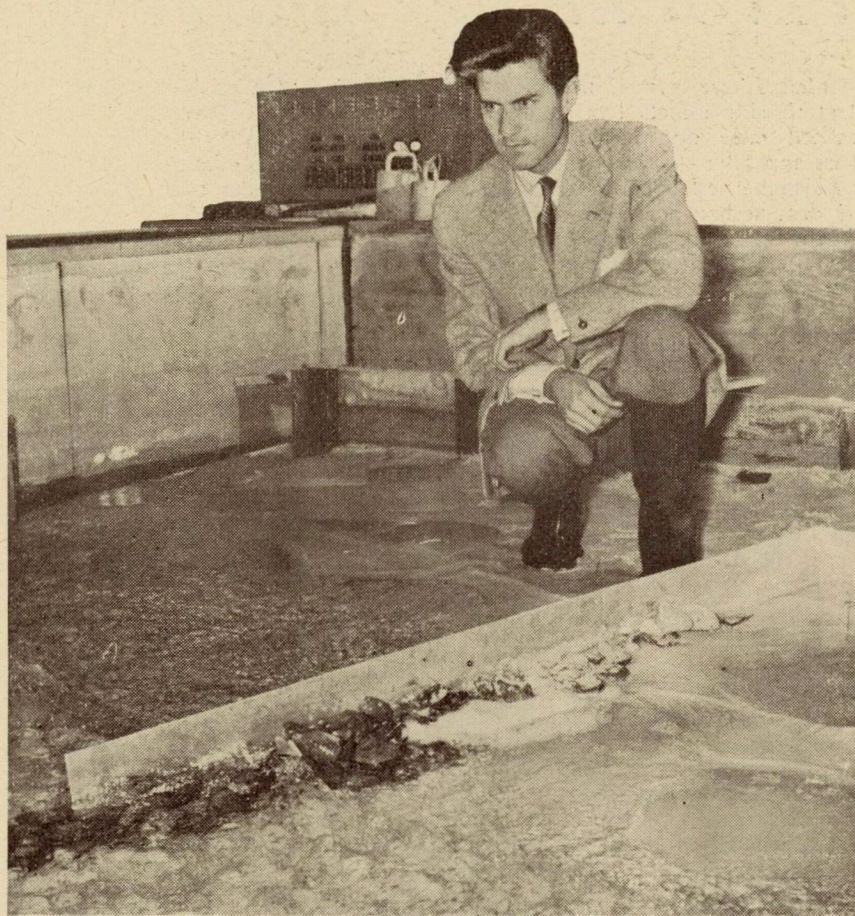
Fastsættelsen af længdemålestokken er naturligvis bl. a. afhængig af, hvor megen laboratorieplads man har til råd-ighed. Men arbejder man f. eks. med en længdemålestok på 1:500, ville en vanddybde på fem meter svare til en vanddybde på kun een centimeter i modellen, hvis man anvendte den sam-me målestok for dybdernes vedkom-mende. Så lav en vandstand kan man ikke reproducere tilstrækkeligt gode bølger på. Man tvinges således til at

anvende en dybdemålestok, der er *større* end længdemålestokken. Herved får man i modellen en forvrængning, som medfører, at samtlige bundkurver forløber *stejlere* end i naturen.

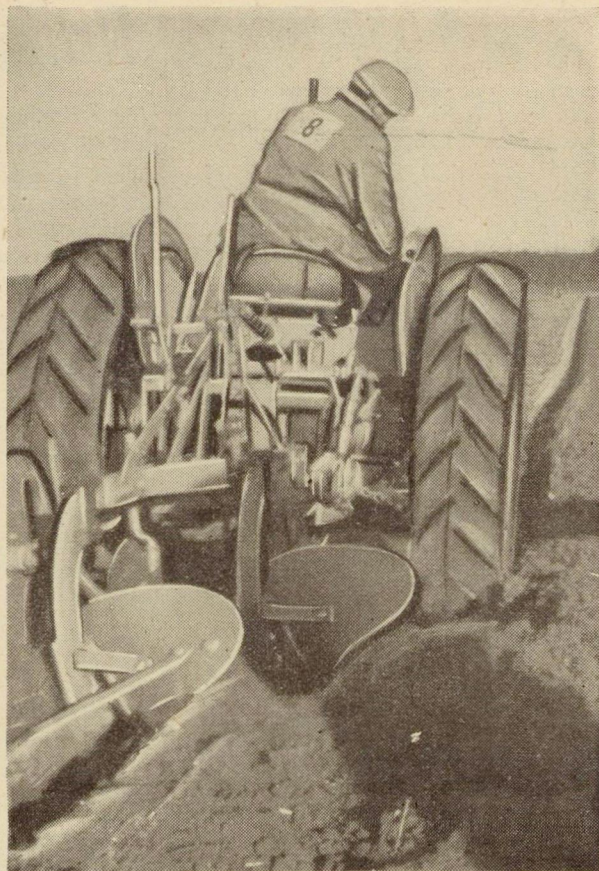
Denne forvrængning nødvendiggør gennemførelsen af en lang række ind-ledende forsøg, der skal vise, hvordan modelsandet og modelbølgerne arbej-der sammen i sammenligning med vir-keligheden. Under disse forsøg vil det f. eks. være af meget stor betydning at få fastslået, hvordan bølgebrydnin-gen finder sted — i naturen og på det tilsvarende sted i modellen. Først herefter kan man endeligt fastlægge målestoksforholdene og bygge model-len færdig.

Den bedste kontrol

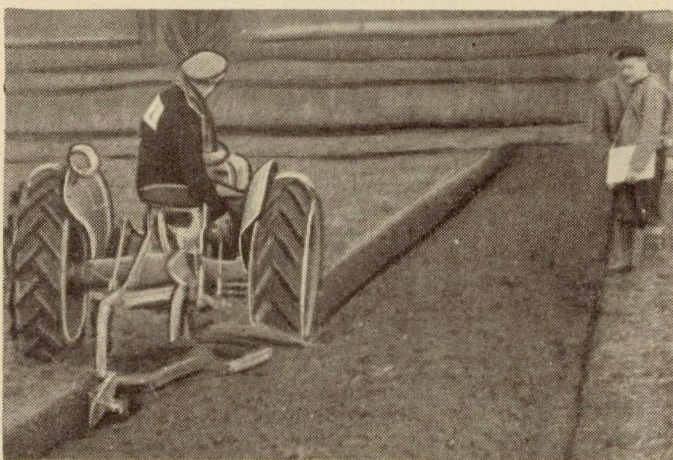
I et vist omfang kan man på en ganske raffineret måde kontrollere modellen og sikre sig, at den arbej-der rigtigt. På store materialvandrings-modeller har man i udlandet indført de på kysten eksisterende bygværker i samme rækkefølge, som de i virkelig-heden er blevet bygget. Man har så

Professor Lundgren ved Danmarks tekniske Højskole er her fotograferet på et lille stykke vesterhavskyst, en sandbred, på hvilken en høfte er bygget til et modelforsøg.

Det gælder om at holde tungen lige i munden, hvis man skal opnå helt lige plovfurer. Dette er ikke mindst vanskeligt ved enderne af marken, når ploven igen skal i jorden.

Øverst er en af pløjekonkurrencens unge deltagere i færd med at kontrollere dybden af sin plovfure. Nederst er årets danmarksmester i seniorklassen, Anker Christoffersen, Rantzausgave, Odder, i gang med pløjningen, medens et par af dommerne ser til.

HVEM GØR SIT ARBEJDE BEDST?

En ny slags Danmarksmesterskab

Otte brummende traktorer forvandlede søndag formiddag for nylig en stubmark under godset Bygholm ved Horsens til Danmarks fineste pløjemark.

Det kan være meget svært at se, om en mark er finere pløjet end en anden, men at betegnelsen for den pågældende pløjemark ikke er tom tale, vil fremgå af, at de otte unge mennesker, der førte traktorerne i den tunge, efterårsvåde jord, var de otte bedste traktorpløjere, dansk landbrug kan mønstre. Og da det var Danmarks-mesterskabet i traktorpløjning, de konkurrerede om, er der grund til at antage, at de gjorde sig ekstra møje med at få plovfurerne til at blive jævne og regelmæssige.

Danmarksmesterskaberne i traktorpløjning og traktorkørsel er den mandlige landbo-ungdoms „olympiade“ i landbrugstekniske færdigheder. Traktorkørsel er en meget krævende del af det daglige arbejde i landbruget, og den mand, der er dygtigst ved trak-

sammenlignet bundens bevægelser i modellen med de tilsvarende kendte bevægelser i naturen. Hver gang man i modellen opbygger moler, høfder o. l., skal effekten blive den samme, som den blev i naturen. Hvis dette er tilfældet, fungerer maskineriet tilfredsstillende, og man vil da have al mulig grund til at tro, at de virkninger, man konstaterer i modellen med helt nye opbygninger, vil blive ganske de samme, om opbygningen var sket på stedet i naturen.

Stadig større sikkerhed

For skeptikere er det ikke svært at køre op med argumenter mod modelforsøg, som er en forholdsvis ny for-

søgsteknik. Den usikkerhedsfaktor, der altid må regnes med, formindskes imidlertid fra gang til gang. Således er der i de allerseneste år sket store fremskridt, bl. a. har den nye elektroteknik medført en uhyre forfinelse af de måleinstrumenter, som anvendes i modellerne. Ude i verden er modelforsøg efterhånden ved at blive en rutinesag under udarbejdelsen af vandbygningsprojekter. Hollænderne, der står over for et projekt, hvis ide er at lade nye barrikader mod havet regulere samtlige floders deltaer ved hjælp af sluseporte, vil således på forhånd lade hele projektet gennemprøve i den hollandske stats store vandbygningslaboratorium i Delft.

torens rat, kan altid være sikker på at få det bedste job ved skiftedagen.

Ungdommens almindelige interesse for motorer gav sig tydeligt udslag ved traktorpløjningen og manøvreedygtigheds-konkurrencen. Det er ikke for meget sagt, at de behandlede deres køretøjer med virkelig virtuositet. På rekordtid pløjede hver mand ca. 8000 kvadratmeter jord, og i hans baghjul fulgte kritiske dommere med stopure og tommestokke i hænderne.

Det er landbrugets mekanisering, der har medført nødvendigheden af, at gårdens unge mennesker er dygtige til at betjene traktorploven. Erfaringerne viser nemlig, at høstarbejdet går meget lettere fra hånden, hvis marken har været pløjet af en mand, der virkelig har kunnet sit kram.

Dommerne ved Danmarks mesterskabet gennemgik hver eneste deltagers stykke pløjjord minutiøst, før han gav points. Der blev taget hensyn til jordens oplægning, furenes sammenpløjning, bredde og tykkelse, hældningsgrad og dybde, og man så strengt på stubbenes nedpløjning. Der tillodes ingen umotiverede sving midt i furen, og for de fleste af deltagerne gik ploven da også som trukket efter en snor. Ved enderne af marken blev furenes afslutning gennemgået, og endelig tog man tid på arbejdet samt inspicerede furenes kørselsmåde og almindelige motorbehandling.

Forud for Danmarks mesterskabet er der gået en række udtageskonkurrencer, først rent lokale, derefter amtskonkurrencer og sluttelig landsdelskonkurrencer. Kun de allerbedste har fået lejlighed til at deltage i de afsluttende danske mesterskaber, og vinderne i henholdsvis junior (16—20 år) og seniorklassen (20—30 år) går videre til de nordiske mesterskaber, hvor de unge landboere konkurrerer med de bedste pløgere og traktorførere fra Norge, Sverige og Finland, medens pigerne, hvis mesterskabsskampe foregår til foråret, kæmper mod de nordiske med søstre i maskinmalkning, husmoderkundskab og madlavning.

— Men hvad er formålet med disse konkurrencer, som rent sportsligt er i en særklasse, fordi deltagerne i de afsluttende konkurrencer kun kan være med een gang? Simpelthen at gøre landboudommen positivt indstillet overfor den tekniske udvikling og hjælpe den til dygtiggørelse. Man skaber en gavnlig interesse for hverdagsarbejdet — ikke blot for traktorkørsel, men for en lang række andre undervisningsområder, som landboorganisationernes ungdomsudvalg formidler. Moderne landbrug kræver mere og mere teknisk viden og indsigt, og en god del af dette har de unge mennesker lejlighed til at erhverve sig gennem sund og fornøjelig kappestrid med jævnaldrende fra hele landet.

Ildtempel i moderne industri

Tilberedningen af julegås og risengrød vil måske sætte københavnernes grå hår i hovedet i år, efter at uventede tekniske vanskeligheder har forsinket igangsætningen af skibssreder A. P. Møllers nye *pyrolyseværk*, som skal levere store mængder gas til hovedstaden. Selve juleaftensdag når københavnernes gasforbrug nemlig et højdepunkt på mere end en halv million kubikmeter, og så stor en produktion kræver fuld indsats af alle kommunens anlæg — svigter blot en enkelt ovn, kan det komme til at knibe stærkt.

Men når først det imponerende værk ved Provstenshavnen på Amager træder i virksomhed, sikres et kærkomment tilskud til byens gasproduktion på mindst 35 mill. kubikmeter årligt, d. v. s. en forøgelse på ca. 25 pct. af kommunens leveringsevne. I fuld udnyttelse skulle pyrolyseværket endda kunne fremstille halvdelen af den mængde gas, som de storkøbenhavnske gasværker normalt producerer.

Hermed vil alle starbysens gasproblemer dog ikke være løst — forbruget stiger hastigt fra år til år, og yderligere udbygning sker stadig — men bystyret har fået et pusterum og har kunnet udskyde nogle uhyre kostbare udvidelser, bl. a. planen om et centralgasværk til en kvart milliard kroner.

Vældige planer

Med pyrolyseværket har de A. P. Møllerske rederier startet opførelsen af et dansk olieraffinaderi, men i omvendt orden: Mens man de fleste steder bygger anlæggene til raffinering af den rå olie først og derefter måske finere anlæg til yderligere gennemgribende opspaltning af råprodukterne, har *Mærsk Raffinaderiet* lagt ud med de fine anlæg, d. v. s. netop et pyrolyseværk. Alene det har foreløbig kostet 40 mill. kr. Foreløbig nøjes man altså med at hente den særlig svære affaldsolie hjem, som bliver tilbage efter raffineringen på de store udenlandske olieraffinaderier, for på pyrolyseværket at oparbejde denne „fuel-oil“ til en lang række forædlede produkter, foruden pyrolysegas f. eks. benzin, gasolie, brændselolie og forskellige produkter af livsvigtig interesse for den kemiske industri, herunder farve- og lakindustri, medicinalindustri og produktionen af kunstgødning og ukrudtsmidler, dertil hele den omfattende syntetiske industri, f. eks. for vaskemidler, plastic og tekstilfibre. Netop for den teknisk-kemiske indu-

stri — fremtidens industri — opruller pyrolyseværkets produktion vældige perspektiver.

Hvordan arbejder pyrolyseværket? „Pyro“ betyder ild, og dette værk er så at sige et moderne, storindustrielt „ildtempel“, klart symboliseret ved den stikflamme, der nat og dag står i vejret fra det 90 meter høje pyrolysetårn, når produktionen er i gang (se forsiden). Dette pyrolysetårn, sammenbygget med et 80 meter højt elevatortårn, er netop anlæggets „hjerter“, stedet hvor selve processen sker. Hvilken proces? Hovedprincippet er gennem en kortvarig, kraftig opvarmning at spalte den svære brændselolie, der normalt kun bruges til fyring, for dernæst yderligere at forædle delprodukterne gennem indviklede behandlinger. På den måde ventes pyrolyseværket at give en årlig valutabesparelse på en halv snes millioner kroner.

En plads på 50 tønder land

Et andet tårn i værket er den store destillationskolonne, 30 m højt og 3,5 m bredt og et af de største apparater, statsbanerne har transporteret gennem Danmark. På færgen over Storebælt måtte foden simpelthen skæres af for at få plads til tårnet, og hele vejen herop fra Tyskland måtte tårnet på grund af kulden opvarmes med damp, for at den rustfri stål-foring ikke skulle lide skade.

Enorme er også olietankene — antagelig de største, som er bygget herhjemme: De tre største rummer hver 13.500 kubikmeter, d. v. s. ca. en fuld tanklast. Ud over gas til byens husholdninger vil værket producere flasegas svarende til en trediedel af Danmarks nuværende forbrug, og virksomhedens tre kugleformede lagerbeholdere til flaskegas er de første i deres art, som er opført i Danmark.

Uden videre kan pyrolysegassen for resten ikke bruges til husholdningsbrug, men må sønderdeles og blandes med den gas, der fremstilles på belysningsvæsenets egne værker, og til omformning af pyrolysegassen har kommunen på naboarealet opført et „reformingsanlæg“ til 6 millioner kroner. En anden rørlledning med en sværere pyrolysegas løber fra værket til De danske Spritfabrikkers anlæg i umiddelbar nærhed, og fra gassen isoleres her stoffet Ætylen til fremstilling af teknisk sprit. Selve pyrolyseværket spænder alene over 15 tønder land, men raffinaderiets bygherre har sikret sig forkøbsret til et tilstødende areal på næsten 35 tønder land for at skaffe plads til det „rigtige“ olieraffinaderi, som forhåbentlig bliver arbejdets slutresultat.

HANDELENS BILLIGGØRELSE

en af øjeblikkets mest påtrængende opgaver

I sit foredrag ved Andelsdagen i Odense den 16. november dementerede handelsminister *Lis Groes* rygterne om regeringens kronehævningsplaner og fremsatte en række vigtige politiske og økonomiske betragtninger, hvoraf vi nedenstående gengiver de udtalelser, som særlig tog sigte på landbrugets andelsforeninger, brugsforeningerne samt husmødrene.

I diskussionen om de høje levneds-middelpriser har såvel landbrug som handel fralagt sig ansvaret for stigningerne, og regeringen har derfor iværksat en særlig prisundersøgelse, men allerede i sin tale på den fynske andelsdag fandt handelsminister *Lis Groes* grund til at imødegå nogle resultater af den redegørelse, landbrugsorganisationerne for nogen tid siden udsendte. Heri synes nemlig alle lyspunkter at være blevet borte, sagde ministeren, for selv om det indrømmes, at landbrugsproduktionen er steget med godt 40 pct. fra 1948—54, rummer redegørelsen intet om *produktivitetsstigningens* forbedring af denne fremgangs værdi. Samtidig med produktionsstigningen er nemlig antallet af beskæftigede helårsarbejdere faldet med 10 pct., hvilket forhøjer de 40 pct.s produktionsstigning til en *samlet* udbyttefremgang på 55 pct.

Selv set i forhold til den samlede udgift til produktionsfaktorerne er produktiviteten steget, nemlig med 17—18 pct., og efter en påvisning af, at landmændenes indtægt gennemsnitlig er steget næsten dobbelt så stærkt som for samtlige erhverv fra 1948—54, drog ministeren den konklusion, at landbruget ikke kan have været samfundets stedbarn i denne periode.

De sidste måneders udvikling (som endnu ikke var indtruffet, da landbrugets redegørelse udsendtes) med en prisstigning på eksportflæsk på ca. 25 pct., på smør og æg 10—15 pct., og på kartofler 40—50 pct. sammenlignet med sidste år må betyde merindtægter for landbruget på adskillige hundrede mill. kr. — såfremt disse priser holder blot et år fremover.

Herover kan man i og for sig kun glæde sig, men høje priser på landbrugets varer betyder også dyrtid for byernes befolkning, hvortil kommer de betydelige stigninger for brændsel og an-

dre vigtige råvarer. Og i erkendelse af, at prisstigninger ikke alene virker uheldigt for den enkelte familie, men tillige for landets konkurrenceevne på det internationale marked, har regeringen optaget forhandling med erhvervenes og arbejdsmarkedets hovedorganisationer om mulighederne for at begrænse fordryelserne.

Desværre sejrede kortsynet

Ikke mindst andelsbevægelsen har en vigtig opgave i den nuværende situation, fortsatte handelsministeren og uddelte her blomster til de besindige kredse inden for slagterierne, der ved drøftelserne om den sidste flæskeprisforhøjelse gik ind for en rolig prisudvikling. Desværre sejrede korttidssynspunkterne alligevel, således at flæskepriserne efter den nævnte drøftelse tog et nyt spring op på 26 øre pr. kg. Men skal kampen mod prisopgangen lykkes, må vi netop sætte vor lid til sådanne besindige kredse, fortsatte ministeren og rettede herunder en opfordring til andelsorganisationerne om at holde igen over for stigningerne, en politik, som ikke alene er i de enkelte andelskøbers interesse, men tillige er samfundsnyttig gerning.

I en indgående omtale af valutaudviklingen pegede handelsministeren i øvrigt på den betydelige forbedring af handelsbalancen, som er sket i år, og som har givet sig udslag i, at merindførselen i årets tre første kvartaler ligger ca. 350 mill. kr. lavere end i fjor. Industrieksporten er nemlig for denne periode gået frem med 19 pct., landbrugseksporten med 3 pct. og fiskeri-eksporten med 9 pct., samtidig med at der siden maj har kunnet konstateres en nedgang i importen sammenlignet med de tilsvarende måneder i 1954.

Brugsforeningerne må føre en aktiv prispolitik

Hvordan kan brugsforeningsbevægelsen deltage i indsatsen mod prisstigningerne? Vel har den ingen magt over import- og eksportpriser, svarede *Lis Groes*, men ligesom landbrugsorganisationerne selv kan bestemme, hvornår hjemmemarkedsprisen skal følge op, har brugsforeningerne i deres hånd at bestemme over avancerne. Ifølge brugsforeningsstatistikken udgør for-

eningernes andel af den samlede omsætning inden for købmandsforretninger, brugsforeninger m. v. godt 30 pct. og af butiksvareomsætningen i samme handelsområde 25 pct. — et bevis på den afgørende rolle, foreningernes prispolitik kan spille for prisfastsættelsen på hele dette vigtige felt. Ganske vist har produktivitetsudvalgets husmoderundersøgelse fortalt os, at betjening og kendskab til butiksindehaveren betyder mere end priserne — særlig provinsens husmødre er lidet prisbevidste — men tro ikke, at dette fortsat har gyldighed i dag, hvor prisstigninger rammer alle forbrugsbudgettets dagligvarer, sagde ministeren. Brugsforeningerne må slutte så aktivt som muligt op om arbejdet på at nedbringe omkostningerne, sådan som det bl. a. udfoldes i Handelsministeriets produktivitetsudvalg, hvor både købmænd, brugsforeninger, privatgrossister og FDB side om side deltager i rationaliseringen. Alt for længe har vi stirret os blinde på produktionsprisen inden for industri og landbrug som eneafgørende for forbrugerpriserne, men sandheden er, at den for mange varer kun udgør ca. halvdelen af den pris, forbrugerne betaler. Derfor var handelens billiggørelse i ministerens øjne en af de mest påtrængende økonomiske opgaver i dag.

Husmødrenes personlige ansvar

Først og sidst understregede *Lis Groes* det *personlige ansvar*, forbrugerne hver og en har for prisudviklingen. Gennem kloge og indsigtsfulde indkøb kan landets husmødre — i samlet flok en kolossal økonomisk magtfaktor — være med til at skære handelsomkostningerne ned. Ved at påtale uretmæssigt høje priser og ved bestandigt at veje pris mod kvalitet skaber de besparelser for hjemmene og dermed for samfundet, samtidig med at de i den aktuelle situation gør deres til at dæmpe op for prisstigningsbølgen.

Men at vilkårene for andelsbevægelsens rationaliseringsarbejde ikke altid er lige lette, fremdrog ministeren til slut et par talende eksempler på. *Samvirke* har allerede omtalt det udfordrende angreb, som hr. *Ove Weikop* nylig rettede mod fru *Groes* i folketinget, fordi hun havde givet FDB tilladelse til en strukturrationalisering i møbelproduktionen. Af samme skuffe var et flabet brev, som det københavnske *Ekstrabladet* for kort tid siden offentliggjorde, og hvori en brillleslibe-

maskinefabrikant opfordrede fru Lis Groes til at holde sit radioforedrag om at købe dansk for sin mand, fordi FDB købte østtyske maskiner i stedet for danske. Dette spark blev langet ud uden småligt hensyn til den kendsgerning, at de to ting naturligvis intet har med hinanden at gøre, og at den pågældende sag hverken endte med dansk eller udenlandsk køb, men med fremsendelse af en brugt maskine fra København. Afslørende al deres ynkelighed viser disse angreb dog nødvendigheden af, at alle andelsfolk slutter bevidst op om deres organisationer, sluttede handelsministeren sin tale. Der er åbenbart nedbrydende kræfter nok, både i det politiske liv og inden for dagspressen.

To forsamlinger på i alt tre tusinde mennesker

Lis Groes' foredrag holdtes ved en Andelsdag, som var arrangeret af brugsforeningerne i de tre fynske kredse samt andre fynske andelsorganisationer. Ca. 600 mennesker, heraf mange kvinder, fyldte Fyns Forsamlingshus' sal. Endvidere talte højskoleforstander *Sillem Bjerre*, Vestbirk, om ungdommens beklagelige passive holdning til andelsbevægelsen i vore dage og om nødvendigheden af at interessere denne ungdom ved en stærkere idealistisk betoning af andelsbevægelsens opgaver og virksomhed, så at de unge lærer at forstå, at andelsbevægelsen ikke blot er praktisk økonomisk samarbejde — som mange desværre betragter som noget selvfølgeligt — men en helt selvstændig samfundsopfattelse og en livsanskuelse med høje moralske værdier.

Samme aften talte Lis Groes sammen med De samvirkende Fagforbunds formand *Ejler Jensen* for 2400 mennesker ved et møde i Fyns Forum, arrangeret af de kooperative foreninger i Odense. Ejler Jensens tale var en stærkt manende opfordring til arbejderne om at slutte sammen om brugsforeningerne.

Ved mødet havde FDBs manufakturmagasin i Odense stor ære af arrangementet af en fiks, morsom og instruktiv mannequinopvisning — bl. a. optrådte to bagersvende med stor succes hos den vældige forsamling som fremførere af forskellige af FDBs konfektionsartikler i herrebeklædningen. ★ ★ ★

JUBILÆUMS-LEGATET SKAL SØGES INDEN 1. JANUAR. Der indkaldes nu ansøgninger til FDBs jubilæumslegat for 1956, der kan søges af valgte tillidsmænd og uddelere i brugsforeningerne samt personalet i brugsforeningerne og FDB. Legatsummerne skal anvendes til studieophold i Danmark eller udlandet.

Ansøgningerne skal være indsendt til FDBs sekretariat, Njalsgade 15, København S., inden 1. januar 1956.

Medlemmernes ønsker og anker

Når et medlem af en af de brugsforeninger i Finland, der er tilknyttet den finske fællesforening OTK, føler trang til at fremkomme med kritik eller anerkendende ord over foreningens varer, kan vedkommende gøre det på en meget nem måde. For nylig lod man nemlig rundt om i butikkerne opstille nogle holdere med blanketter og frakterede kuverter, og herpå kan medlemmet så skrive eventuelle ønsker eller anker. Brevet puttes i en postkasse ved siden af og videresendes af butikens personale til OTK. Det er ikke blot fællesforeningens egne produkter, der bliver rettet kritik eller ros mod, men alle øvrige varer i butikken.

Resultatet af denne nye form for vareundersøgelse har allerede vist sig at være betydningsfuldt. OTK får herigennem en nær kontakt med brugsforeningernes medlemskreds og modtager gode råd og forslag, der befor-

dres videre til såvel egne virksomheder som fremmede leverandører. Også forbrugerne har vist tilfredshed med ordningen. Foruden det rent praktiske resultat er der samtidig vakt større interesse for alle spørgsmål vedrørende kvalitetsmærkning.

Udover dette har OTK etableret en mere speciel forbindelse med 200 medlemsfamilier boende rundt om i landet. Til disse familier sendes prøver af alle nye OTK-produkter, før disse kommer i handelen, og familierne skriver og fortæller OTK deres mening om varerne.

Også den store Helsingfors-brugsforening Elanto har organiseret en slags „forbrugerråd“ blandt sine medlemmer, idet en kreds af medlemmerne regelmæssigt mødes hos OTK og bedømmer nye varer uden i forvejen at vide, hvor disse er produceret.

★ ★ ★

I FA LINJER

ANDELSSKOLEN SOM FAGSKOLE. Andelsskolen ved Middelfart er blevet anerkendt som fagskole under højskoleloven. Der sker ingen forandringer i undervisningen, men kommende elever vil kunne søge amtsunderstøttelse, og skolen er fremtidigt berettiget til at modtage offentlige tilskud.

STORT TERRÆN har FDB og brugsforeningerne i de senere år vundet på forbrugermarkedet for gummifodtøj, fortæller forretningsfører *Axel Petersen* til *Uddelerbladet*. På 3-4 år er FDBs markedsandel vokset fra 10-11 pct. til over 17 pct., og der er et godt grundlag for yderligere fremstød, fordi langt den største del af alt gummifodtøj herhjemme bruges af landboere, og fordi gummistøvler og andet gummifodtøj først og fremmest købes netop af brugsforeningsmedlemmer, understreger lederen af FDBs skotøjsafdeling.

50 ÅR fylder det norske brugsforeningsblad *Kooperatøren* den 15. december. I mange år blev bladet redigeret af *Randolf Arnesen*, en af de utrættelige pionerer for norsk brugsforeningsbevægelse og her i landet kendt fra mange foredragstourneer både i mellemkrigsårene og årene lige efter krigen. Trofast har *Kooperatøren* i gode som i onde tider holdt forbrugsamvirkets fane højt og har herved vist sin store betydning for brugsforeningssagen i sit land.

EN LICITATIONSSAG af principiel rækkevidde er indanket for Vestre Landsret med udgangspunkt i en boykot, som private mestre foranstaltede mod en kooperativ håndværkervirk-

somhed ved licitation over et alderdomshjem i Skødstrup. Sagen er anlagt af *Byggefagenes kooperative Landssammenslutning*, der kræver de private mestre idømt erstatningspligt for den fortjeneste, som den kooperative virksomhed mistede, selv om dens tilbud var billigst, og denne prøvesag vil fastslå, om mesterorganisationernes konkurrencekvælende boykotmetoder strider mod den nye monopollov.

ANDELS-TEATRET SPILLER I KØBENHAVN. I et to-dages ophold i sin succesfyldte tournée med kriminalskuespillet *Natten til den 16. januar* gav Andels-Teatret to opførelser i Ridder salen i København. Også her fik forestillingen en god modtagelse, og opførelserne har uden tvivl bidraget stærkt til at forøge de teaterinteresserede københavnernes respekt for Andels-Teatrets arbejde, som det foregår landet over.

INTET NYT. Vi er af formanden for Aarhus Brugsforening, viceborgmester *H. P. Jensen*, blevet gjort opmærksom på, at ideen med udvalg ved brugsforeningernes afdelinger — som er indført i Esbjerg og omtaltes i *Samvirke*, 1. november — ikke c. ny. For tredivte år siden blev den praktiseret i Aarhus, hvor der af brugsforeningen nedsattes et udvalg på tre mand for hvert udsalg, omtrent med samme opgaver som omtalt for Esbjerg. Det varede dog ikke længe, før man opdagede, at værdien af udvalgenes arbejde var temmelig problematisk, hvorefter de ophørte.

ØLLET fra bryggeriet *Stjernen* udvides nu med en ny pilsnertype - *Star* - med lignende lyse, lette smag, der hidtil har karakteriseret *Viking-øllet*.

Når man løfter i flok

Når inflation kolliderer med pengestrømning, er det en vanskelig situation for den, som gerne vil sætte noget nyt i gang — til gavn for samfundet, såvel som for sig selv. Inflationen udhuler den likvide, den rørlige kapital, således at denne kun kan løse de mest påtrængende opgaver: øjeblikkets opgaver. Fremtiden må skotte sig selv.

Brugsforeningerne har på dette punkt større vanskeligheder at kæmpe med end de fleste andre forretningsdrivende. De er næsten alle vel konsoliderede. Bygninger, inventar og andre aktiver er fornuftigt forvaltede, og økonomien er indstillet på en støt fremgang med sigte mod en overskudsfordeling, ligeligt beregnet på at tilfredsstille

- ★ medlemmernes dividende-forventninger,
- ★ kravene til daglig driftskapital og
- ★ opfyldelsen af fremtidige nyanlæg og udvidelser.

MEN så kommer inflationslavin og forstyrrer al sund økonomi. Når varerne til opretholdelse af et passende varelager koster stadig mere for hver gang, der skal købes ind, er det klart, at der bliver mindre og mindre til at lave om på det bestående for, så der kan præsteres et større udbytte for en mindre indsats — alt det, der med et fælles udtryk kaldes rationalisering, og hvis resultater betegnes som produktivitetsforbedring, strækkende sig lige fra udvidelser af butikslokaler og virksomhed til bedre arbejdsmetoder og andre former for bekæmpelse af omkostningerne.

Der findes talrige opgaver på dette område, som man må lade ligge, fordi den rørlige kapital ikke slår til til andet end dagen og vejen. Ganske vist er samtidig bygninger, grund og inventar steget i værdi, men man kan ikke betale en ny investering med en gavl af bygningen, nogle kvadratmeter af grunden eller et oliefyrr i kælderen.

Så kan man låne. Ja, det er en glimrende udvej, hvis der er nogen at låne hos. Lån er lige så sund en fi-

nansieringsform som nogen anden, når formålet er indlysende produktivitetsfremmende.

Men her sker det ulyksalige sammenstød mellem inflation og pengestrømning, som hæmmer initiativet. Det afgørende er ikke, hvad man skal bruge pengene til, men om man overhovedet kan få dem.

INGEN tvivler på, at der står solide kræfter og midler bag brugsforeningerne, og alle ved, at netop brugsforeningerne har brug for kapital, hvis de skal føre an i den rivende udvikling, som præger detailhandelen stærkere end noget andet erhverv i øjeblikket. Men får de, hvad der tilkommer dem efter deres behov og betydningen af deres opgaver, når der konkurreres så stærkt fra alle sider om de begrænsede lånemidler, som er til rådighed? — Det er spørgsmålet!

Alle husker, hvor ofte rene tilfældigheder var afgørende for, hvad man fik del i af eftertragtede manglvarer i den onde tid. Bekendtskaber, indflydelse, evnen til at gøre gengæld etc. betød mere end hensynet til en retfærdig fordeling af varerne og midlerne til at betale dem med.

Skal brugsforeningerne være underkastet lignende tilfældigheder i kapløbet om kapitalen, når det dog er en kendsgerning, at de samlet repræsenterer en kapitalmasse større end de fleste andre interessegruppers i dette land, og når man med sikkerhed kan gå ud fra, at formålet med deres virksomhed ene og alene sigter på at udnytte lånemidlerne til størst mulig gavn for forbrugerne?

Hvem er egentlig kompetent til at skønne over, hvor hårdt og berettiget en brugsforening trænger til støtte? Ja, hvem andre end bevægelsen selv. Hvordan? Svaret er: Ved hjælp af Brugsforeningsbevægelsens garanti- og lånefond.

I den allersidste tid har samtlige brugsforeninger landet over modtaget en opfordring til at slutte sig denne fond med en garantistillelse svarende til brugsforeningens økonomiske stilling.

Garantifond — det lyder så sagligt og kedeligt og uvedkommende og er dog, rigtigt organiseret og rigtigt anvendt det stærkest tænkelige instru-

ment til at sikre brugsforeningsbevægelsens fremgang og udvikling på alle udsatte punkter — stærkere end noget andet middel, som samarbejdet inden for brugsforeningsbevægelsen kan præstere.

Vi skal ikke trætte læserne med en detaljeret redegørelse for den tekniske fremgangsmåde ved garanti- og lånefondens virksomhed — udførlig omtalt af *Samvirke* ved planens udformning for et halvt år siden — blot skal endnu engang slås fast, at den ikke har til formål at optræde som rar julemand i lighed med den amerikanske Marshall-organisation overfor Europas forarmede stater.

Den er i sin yderste konsekvens tænkt om en hjælp til selvhjælp. Ingen får noget forærende, men må tværtimod yde al rimelig sikkerhed for, at lånet tilbagebetales med renter, hvortil kommer en beskedne ydelse til en særlig sikkerhedsfond, der med tiden kan ventes at blive stor nok til — hvilende i sig selv — at afløse selve garantifonden. Tilmed må de låntagende foreninger forpligte sig til at lade kontrollere, om lånet anvendes efter sit formål, så alle garantierne kan være forvisse om, at deres tillid ikke misbruges, og således, at der kan gribes ind i rette tid i tilfælde af uheldig udvikling af et låneforhold. Til gengæld for kontrollen står al den hjælp til rådighed, som kan præsteres af FDBs service-afdelinger til opnåelse af bedst mulig virkning af låneplaceringen.

ALt dette bæres af en organisation, som bortset fra ubetydelige administrationsudgifter (de dækkes i øvrigt af FDB), arbejder uden nogen kontant basis. Ja, sådan står der: *uden kontanter* — selv om låneengagementerne ventes at løbe op i millioner. Bare med deres garanti kan brugsforeningerne altså løse denne vældige opgave. De skal ingenting betale ved tegningen, og lige så sandt synligt er det, at de heller ikke senere kommer til at betale, for de få og små tabskilder, som har chancen for at smutte gennem kontrolnettet, vil være aldeles betydningsløse overfor den samlede sum af gensidigt virkende garantier fra forhåbentlig alle landets tusinde brugsforeninger. Ingen hefter i noget tilfælde med mere end det tegnede garantibeløb.

FDB går i spidsen med at tegne den første million kroner. Med garantibeviserne som pant kan fonden hos Andelsbanken låne indtil et vist kontraktligt aftalt beløb, som viderelånes til de brugsforeninger, hvis låneanmodninger imødekommes. Men fonden kan ikke udlåne mere, end banken stiller til rådighed til dette formål.

Vi skal ikke her komme nærmere ind på, i hvilke tilfælde der kan tænkes ydet lån. Det stod alt sammen at læse i *Samvirkes* ledende artikel:

Initiativ med perspektiv (nr. 6, 1. april i år). Men det bør gentages, at brugsforeningsbevægelsen skal være hurtig i vendingen, hvis den ikke vil risikere at blive uddistanceret i kapløbet om de bedste butiksplaceringer, navnlig i de ydre købstadskvarterer og de hastigt voksende stationsbyer. Og på landet gælder det om at møde forbrugsomlægningen i retning mod en mere kompliceret behovdækning med større effektivitet.

BY og land er i samme båd overfor denne opgave. Går det tilbage for den ene part, rammer det også den anden. De er lige interesset i, at fællesskabets midler kan sættes hurtigt og effektivt ind i den rigtige situation.

Det er det store og imponerende ved denne organisation, at blot ved at *eksistere*, blot ved at trække — i bogstaveligste forstand — usynlige tråde fra brugsforening til brugsforening kan den frigøre kapitalmidler, som ellers ville være bundne. Taler det ikke sit lærerige sprog om, hvilken magtfaktor brugsforeningerne samlet er. Der forlanges ikke andet af dem, end de skal hjælpe hinanden ved blot at stå sammen — og se så hvad der kan udrettes!

Det siger sig selv, at garanti er en forudsætning for lån, og at man ikke kan være bekendt at komme og ville låne ti gange så meget, som man har garanteret. Men selv den brugsforening, som har sit på det tørre, bør for fællesskabets skyld yde sin indsats, om ikke for andet så i hyert fald fordi den en skønne dag selv kan få brug for den støtte, som den ikke har brug for i dag, og så ville det være temmelig flovt at skulle banke på døren.

Hvor mange skænker vel en tanke, at de deltager i en risiko, når de har kreditforeningslån i deres ejendom, at de kautionerer samlet for alle andre kreditforeningslån?

Her drejer det sig om noget — i princippet — ganske tilsvarende.

Tivler man ude i brugsforeningerne på alle de andre tilsammen, så tivler man også på sig selv. Og hvis man er sure over at skulle yde en praktisk taget risikoløs garanti til andre, som står overfor krævende øjeblikkelige opgaver, har man forstået meget lidt af fællesskabstanken.

★ ★ ★

SELVBETJENING PÅ ISLAND. Først nu har Island fået sine første selvbetjeningsbutikker. Den islandske fællesforening SIS har åbnet tre moderne butikker i Reykjavik, Hafnarfjörður og Selfoss, og forbrugerne har vist den nye butiksform stor interesse. FDBs arkitektkontor har tegnet butikkerne, og direktør J. Thygesen, HB, har bistået ved indretningen.

Nej til selvbetjeningsundersøgelse

Lig nul blev resultatet af den salut, som De danske Handelsforeningers formand, *Max Lindskov*, for nylig aflyrede mod selvbetjeningsbutikkerne i form af en alenlang skrivelse til Handelsministeriets produktivitetsudvalg, hvori han drog systemets fordele i stærk tvivl og forlangte en officiel undersøgelse (skrivelsen blev behandlet i *Samvirkens* 1. oktober-nummer). Hr. Lindskovs ønske er nemlig nu afvist af produktivitetsudvalget, bl. a. fordi de foreslåede undersøgelser ikke objektivt vil kunne bidrage til at belyse spørgsmålet om selvbetjening kontra diskbetjening, og fordi selvbetjeningsbutikkerne endnu er alt for få til at kunne give tilstrækkeligt grundlag for en fyldestgørende analyse. Til Lindskovs argument om, at „de påståede omkostningsbesparelser ikke har givet sig udslag i lavere forbrugerpriser“, svares, at selvbetjeningen herhjemme til gengæld har bidraget til at imødegå omkostningsstigninger, der ellers ville have sat priserne i vejret. Man kan kun hilse med tilfredshed, at dette forsøg fra handelsforeningernes side på at standse selvbetjenings-systemets fremgang hermed er løbet ud i sandet. Produktivitetsudvalgets afvisning

★ ★ ★ ★

blev besluttet med alle stemmer, også Handelsforeningernes Fællesrepræsentations egen. Oh, nemesis!

★ ★ ★

FÆLLES LANDBRUGSFOND. De reserver, som landbruget har mulighed for at skabe gennem eksportsalgsforeningerne, burde gå ind i en fond til fælles-økonomiske opgaver som oplysningsvirksomhed, avlsdyrekseport, maskinindkøb, til anvendelse i kritiske situationer o. s. v., foreslog den nye formand for de fynske landboforeninger, *Andels-Maskinindkøbsforeningens* formand, folketingsmand *Niels Eriksen*, i en samtale med *Fyns Tidende* for nylig, og i forbindelse hermed fremhævede han de svenske organisationsformer, der både kan sikre afsætningen og en vis priskontrol med de indkøb, landbruget skal foretage til driften.

FDB VIL FÅ EN PLADS i det udvalg, der skal nedsættes i henhold til lovforslaget om koordinering af landets økonomiske politik. Udvalget tæller 23 erhvervsrepræsentanter og skal inden marts afgive en betænkning om, i hvilket omfang landets valutariske og økonomiske vanskeligheder skyldes svigtende samarbejde mellem de organer, der er af størst betydning for landets økonomi. Samtidig skal udvalget udtale sig om formerne for det bedst mulige samarbejde i fremtiden.

JUBILÆUM. 10. december fejrer direktør *P. Grønborg*, Viby fabrikkerne, 25 års jubilæum.

JUBILÆUM. Stausø brugsforening pr. Henne fylder 50 år den 2. januar.

Først i Århus og derefter i Horsens var der i begyndelsen af november af de pågældende FDB-kredsers oplysningsudvalg indbudt til »Husmødrenes andelsdag«, som begge steder fik et yderst vellykket forløb med stor tilslutning til foredrag, til udstillinger og demonstrationer af aktuelle husholdningsredskaber. Ved begge lejligheder uddeltes smagsprøver af FDBs produkter. På billedet herover — fra andelsdagen i Horsens — gør husmødrene sig bekendt med en ny minutsuppe fra Svendborg Konserverfabrik.

Hvis jeg havde ham her —!

Spørgsmål og svar om brugsforeningerne

En række spørgetimer efter samme mønster som i Statsradiofoniens „Hvis jeg havde ham her“-serie med FDBs førstedirektør *Ebbe Groes* som midtpunkt har i dette efterår haft stor succes på forskellige kredsmøder ud over landet. Denne oplysningsform virkede til en afveksling yderst fængslende. Nedenstående refererer vi et uddrag af spørgsmål og svar ved kredsmødet i Nykøbing F., der overværedes af cirka fire hundrede mennesker. Der var indsendt over fyrrer spørgsmål, hvoraf mange berørte brugsforeningsbevægelsens centrale problemer. Direktør Groes besvarede samtlige spørgsmål.

Spørgsmål: Kan der opnås større fordele af de såkaldte d-leveringer fra FDB (direkte fra fabrik eller havn), hvis brugsforeningerne samles i større enheder, f. eks. på Lolland-Falster til 20 stor-foreninger i stedet for de nuværende 101 foreninger?

Svar: Næppe. D-leveringerne udnyttes så godt af foreningerne ved deres nuværende samarbejde, at København ikke præsterer større d-leveringsprocent end Nykøbing F.

Sp.: Betyder en samling af foreningerne til større enheder nogen økonomisk fordel?

Sv.: Ja, der opnås en samling af kapitalkraften til brug for moderniseringer og nye fremskud.

Sp.: Er der ulemper ved en sådan samling?

Sv.: Ikke når det først er gjort, og den nye organisations virksomhed har fundet sit faste leje. Men forberedelses- og overgangsperioden vil give anledning til mange bekymringer.

Sp.: Skal rationaliseringsbestræbelserne ikke resultere i højere dividender?

Sv.: Naturligvis skal de medføre øgede fordele for foreningerne, men om disse skal give sig udslag i højere dividende, lavere priser eller bedre betjening, kan ikke siges i dag.

Sp.: Hvad har planlægningsafdelingen betydet for FDB?

Sv.: Forholdsmæssig nedgang i såvel omkostnings- som lønningsprocent.

Sp.: Betyder FDBs planlægning ikke, at omkostningerne flyttes over på brugsforeningerne?

Sv.: Nej, det er vi afskåret fra. Tværtimod har det vist sig, at gennemførelsen af Esbjerg-systemet i Esbjerg og Randers har givet foreningerne gevinster i form af rabat eller fri udkørsel af varer.

Sp.: Hvorfor kan vi ikke på Lolland-Falster og andre steder i landet straks få samme fordele, som visse jyske områder har opnået i kraft af Esbjerg-systemet? Vi trænger lige så hårdt.

Sv.: Jeg forstår utålmodigheden.

Men man må vide, at store forberedelser er nødvendige forud for en overgang til Esbjerg-systemet. Vi har ikke mandskab til hele landet på samme tid. Pionererne i Esbjerg har i øvrigt måttet betale med de bryderier, som andre undgår, når turen kommer til dem.

Sp.: Hvornår er rationaliseringen slået fuldstændig igennem?

Sv.: At rationalisere bliver man aldrig færdig med. Når man har skovlet sneen væk den ene dag, kan der komme nye snefald den næste. Man vil aldrig kunne sige: Den dag og den time afsluttes rationaliseringen.

Hvem har mest brug for pengene

Sp.: I rationaliseringen af FDBs manufaktur salg har nu været prøvet 5—6 systemer. Er det ikke temmelig forvirrende?

Sv.: Det skal indrømmes, at vi ikke var helt heldige med det første system, men det er temmelig overdrevet at tale om flere systemer. Manufaktur er ikke så let at overskue som kolonial. Arbejdet med standardvarelageret, tror jeg, vil blive af største betydning for brugsforeningernes salg af manufaktur fremover.

Sp.: Kan hasteordrer til FDB ikke leveres hurtigere, end tilfældet er i dag?

Sv.: Der er ingen grænser for, hvor hurtigt det kan gøres, hvis man tager flyvemaskiner og helikoptere i brug. Men tænk på, hvad det koster med ekstraordinære hurtigekspeditioner.

Sp.: Skal FDBs kolonialafdeling stadig betale for at holde visse dødssejlere i FDB i gang, f. eks. skotøjsfabrik og konfektion?

Sv.: Man kan kun ved observation over længere tid afgøre, om der er tale om dødssejlere eller blot en midlertidig krisetilstand. Vi har eksempler på fabrikker, som i perioder var dårligt kørende, men nu går fint (Svendborg Konserves og Møbler). Af prestige hensyn viger vi ikke tilbage for at likvidere en fabrik, når vi kan se, at rentabiliteten udebliver.

Sp.: Har kredsrevisoren ret til hos

en brugsforening at kræve kontrol med de udestående fordringer?

Sv.: Kredsrevisoren har ret til at kræve en skriftlig erklæring fra bestyrelsen om rigtigheden af udestående fordringer.

Sp.: Kan den tilskrivning til FDBs reservefond, som brugsforeningerne skal svare i 1956, ikke udsættes, da de selv har hårdt brug for kapital til egne formål?

Sv.: Bestemmelserne om reservefondstilskrivning stammer helt tilbage fra Severin Jørgensens tid og giver ikke FDBs bestyrelse nogen myndighed til at udsætte eller dispensere. Man kan naturligvis ændre vedtægterne ved generalforsamlingsbeslutning i FDB. Men så opstår spørgsmålet: Hvem har mest brug for pengene — FDB eller brugsforeningerne? En afstemning her i salen vil nok give et ensidigt resultat. Er det for resten så galt, når der indenfor et år kun kan blive tale om at aflevere en trediedel af dividenden til FDB — altså i øjeblikket 1 pct.? Gennem den nye garanti- og lånefond har FDB mulighed for at lade nogle af disse penge flyde tilbage til brugsforeningerne.

Er Lolland-Falster det sorte får?

Sp.: Hvor stort er problemet: brugsforeningernes forfaldne skyld til FDB — og omvendt, hvor store beløb er forudbetalt til FDB fra foreningerne?

Sv.: Foreningernes forfaldne skyld til FDB er i dag ikke noget problem i forhold til den økonomiske stilling i øvrigt. Den samlede skyld er ca. 50 mill. kr., men heraf andrager forfaldne skyld kun få mill. kr. Indbetalinger forud udgør et lidt mindre beløb. Der skal dog kun ringe forsømmelser til fra hver enkelt forenings side for at give skæbnesvangre udsving i FDBs likvide kapital. Næste gang man funderer over, om FDB ikke kan undvære tre, fem eller syv tusinde fra en enkelt brugsforening, så prøv at multiplicere dette med 2000 og tænk lidt over facit.

Sp.: Er Lolland-Falster det sorte får, siden vi opnår færre goder end andre landsdele? F. eks. har medlemmerne på Bornholm nylig fået uddelt gratis vareprøver.

Sv.: Bornholm bruges ofte på grund af sin lidenhed (29 brugsforeninger med 9000 medlemmer) og klare geografiske afgrænsning som eksperimentbasis. På Lolland-Falster er 20.000 medlemmer. Slår kampagnen an på Bornholm, kan den også ventes udstrakt her til. Men L.-F. bliver på ingen måde stillet ringere end andre dele af landet.

Sp.: Kan FDB ikke give en højere dividende end de 3 pct., som er betalt i de senere år?

Sv.: Vi mener, 3 pct. er tilfredsstillende. Det synes måske ikke meget, når det ses i forhold til omsætningen. Men

beregnes det i forhold til egenkapitalen som hos aktieselskaberne, bliver det 15 pct., og hvis aktiekapitalen kun var halvdelen af egenkapitalen 30 pct. Der kan ikke udbetales mere end tjent, og hvis der skal tjenes mere, kan det kun ske ved højere priser eller nedgang i omkostningerne ved rationalisering. Den danske brugsforeningsbevægelse er bedst tjent med at holde dividenden på 3 pct. og vise konkurrencedygtigheden i lave priser.

Sp.: Hvorfor ligger FDBs skotøjsfabrik, Danmarks fineste, på det nærmeste stille?

Sv.: Det er en følge af, at brugsforeningerne lidt efter lidt har opgivet at føre skotøj på lager, og salg efter katalog er ikke muligt i større omfang. Engrossalget i skotøj er faldet så stærkt, at den gennemsnitlige sko-leverance pr. brugsforening udgør mindre end eet par. De nye Fox-magasiner vil forhåbentlig øge fabrikkens rentabilitet.

En samlet besparelse på ca. 800.000 kr. for chokoladen

Sp.: Er der ikke en tendens i FDB til at ville binde foreningerne til bestemte varekøb? Chokoladeordningen f. eks. — er den i overensstemmelse med vedtægterne?

Sv.: Chokoladeordningen har givet fortræffelige resultater. Kun 6 af 2000 brugsforeninger har ikke villet tilslutte sig og er således udelukket fra at købe chokolade og sukkervarer igennem FDB. Vi har regnet ud, at forbrugerne det første halve år har sparet ca. 400.000 kr., og tager vi hensyn til julesalget i det næste halve år, vil den årlige besparelse blive væsentlig mere end det dobbelte. Brugsforeningernes købefrihed har ikke været antastet på noget andet punkt. Når det blev nødvendigt i dette tilfælde, var det, fordi loven forlangte en købepligt af hensyn til skattetekniske forhold. Kun en forening bestred lovligheden af FDBs skridt, men undlod at gå videre med sagen efter indhentning af et respons hos hrs. Jacobi. Det er det sundeste for bevægelsen, at brugsforeningernes købefrihed — lige såvel som medlemmernes — bevares uantastet, og der er ingen planer om at røkke ved dette princip på noget andet punkt.

Efter spørgetimen deltog uddelerne Jensen, Hyldtoft, Godt, Horbelev, og Hansen, Dannemarre, samt konsulent Sv. Sørensen i en kort forhandling om nogle lokale spørgsmål og dividende-problemet. Uddeler Hansen ønskede dividenden gjort variabel, således at der betales mere i dividende for FDB-varer end for andre varer. Det vil stimulere interessen for FDBs varer. Dir. Groes erklærede, at det var en idé vel værd at overveje. En sådan fremgangsmåde har været praktiseret i England i flere år.

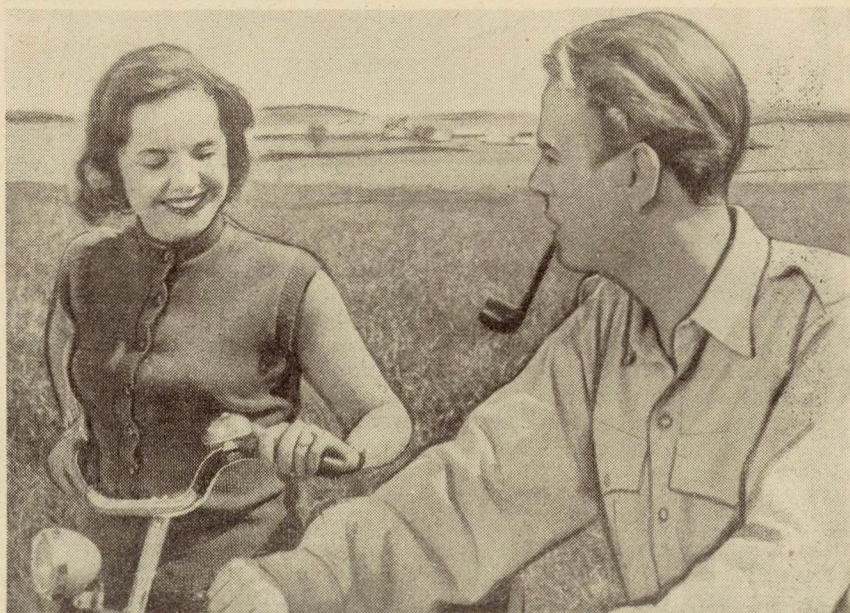
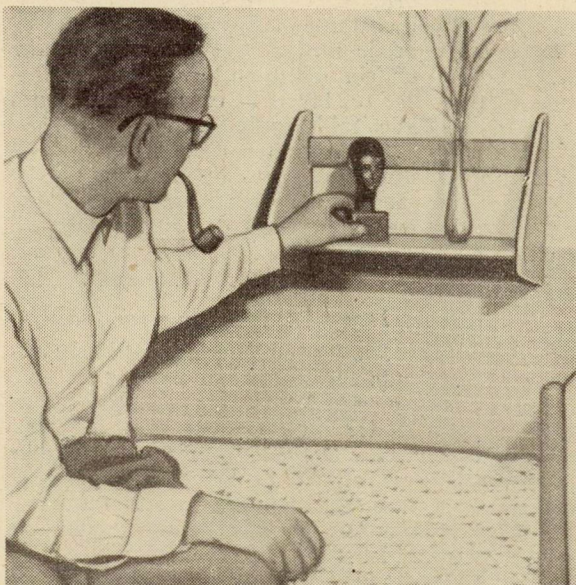
Om at sætte foden under eget bord

Mange film får en lykkelig slutning. Det gælder også den af Andelsbanken og FDB producerede farvesmalfilm *Næste Generation*, der nylig har haft premiere. Men om denne film gælder det yderligere, at den også har en lykkelig begyndelse. Ganske vist starter den med, at den unge, initiativrige landbosøn Jørgen kommer slemt på kant med faderen, fordi denne ikke kan følge sønnen i lysten til at eksperimentere med løsdriftstalde og andet nymodens. Men da denne strid fører til, at sønnen med al ungdoms ilterhed begynder at se sig om efter egen bedrift, stiger den gode lykkens sol straks op over horisonten. Det viser sig, at der er noget, som hedder etableringslån, og i kraft af et sådant, som den lokale afdeling af Andelsban-

ken sørger for, lykkes det Jørgen at få en gård og sætte bo sammen med sin Kirsten.

Bortset fra, at ikke så få af den ældre generation nok vil bruge filmen som dokumentation for påstanden om, at i dag får de unge næsten alt foræret, giver filmen en redelig anskuellesundervisning i, hvordan de unge bør bære sig ad, om de vil nyde godt af etableringslånene. Dette er også dens hensigt. Selve det økonomiske lader sig ordne via Andelsbanken, der har udgivet en speciel brochure om disse spørgsmål, og hvad hjemmets indretning angår, vil de unge — som det fremgår af filmen — ikke gå forgæves til FDBs møbelafdeling.

Filmen spiller ca. 40 minutter. Af skuespillerne tegner *Henry Nielsen* sig for en personlig succes som den Ole Madssen, hvis gård de unge overtager. Han ligner virkelig en sjællandsk bondemand af den ældre årgang. Filmens unge par, spillet af *Birgit Møller Petersen* og *Holger Munk*, er tiltalende, og det er ingen skade til — denne film er først og sidst en film for ungdommen landet over. Den handler om det, der stærkest brænder på for alle de unge med fremtidssyner: at få foden under eget bord og at få det på en måde, så fallitten ikke truer hver termin.

Øverst ses filmens unge mand under indretningen af det nye hjem. Herover ses han på cykeltur med sin tilkommende, de spilles af Birgit Møller Petersen og Holger Munk.

Skisportsrejse i marts

Skisportsrejse sydpå — ja tak, hvad koster det ikke? Det er en drøm for de fleste, en uopnåelig drøm. *Samvirke* gør det muligt at opfylde drømmen ved arrangement af en rejse i det tidlige forår til et af de mest maleriske steder i det storslåede sydtyske alpe-land, hvor tinderne rejser sig op over 2000 meters højde, og solen stråler med en styrke, som ikke kender nord-på på denne årstid.

Lørdag den 10. marts starter rejsen fra København, og den afsluttes samme sted næste søndag aften eller tidligt mandag morgen, efter en dejlig uge i en egn, der giver de bedste betingelser for skisporten, enten man hører til blandt dens begyndere eller blandt de mere viderekomne.

De nærmere oplysninger om rejsen vil blive bragt i *Samvirkes* julenummer, og vi kan love, at rejsen ikke bliver dyrere, end at den vil være overkommelig som en samlet julegave fra hele familien til en af dens unge, ja for den sags skyld vil rejsen kunne gennemføres for folk langt op i den modnere alder. Vi kan på forhånd garantere, at samtidig med at opfylde alle forventninger med hensyn til naturskønhed, velegnethed for al slags vintersport og for indkvartering vil tilbuddet hvad angår prisen være fordelagtigere end for skisportsrejser andre steder hen.

Konfirmand- rejserne

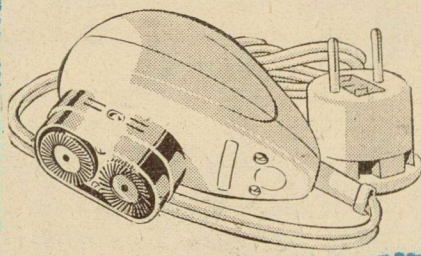
Palmesøndag aften starter den første konfirmandrejse — som alle tidligere går også denne rejse til Bordighera ved Rivieraen, hvor forholdene er de mest ideelle for en ungdomsrejse af denne art.

Rejsen foregår altså i påskeferien og afsluttes den følgende tirsdag aften (3. påskedag). Prisen er 375 kr. fra grænsen, 415 kr. for dem, der påbegynder rejsen i København eller Korsør.

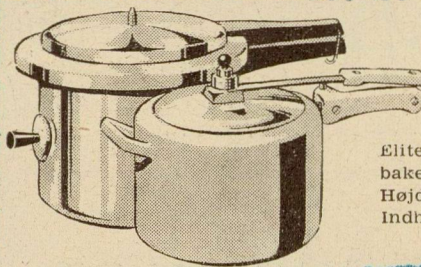
Alle oplysninger om konfirmandrejserne findes i en „folder“, som er under udarbejdelse og vil kunne fås ved skriftlig eller telefonisk henvendelse til *Samvirkes* kontor, Njalsgade 15, København S., Central 4015, lokal 335.

Indmeldelse til deltagelse i konfirmandrejserne sker ved henvendelse samme sted, hvor eventuelle yderligere oplysning om rejsernes program m. m. kan fås.

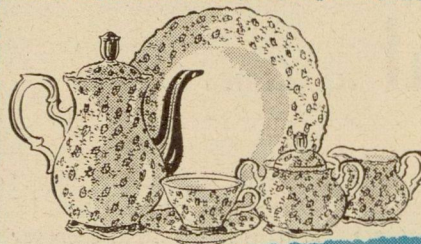
Giv nyttige BRUGS-gaver til jul...

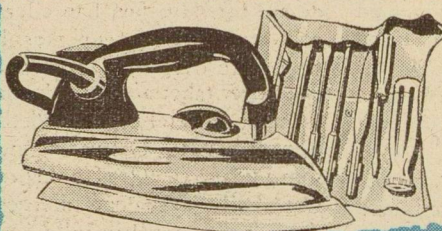
Alle mandfolk ønsker **Philishave**, den populære el-barbermaskine med dobbelt skær. Kr. **125.00**

Trykkogere.
Trumf nr. 3, til gas, presset aluminium, bachelithåndtag. Højde 17 cm, diam. 22 cm. Indhold 6 l. Kr. **98.00**
Elite, til gas, grøn emall. med bachelithåndtag. Amerik. model. Højde 17 cm, diam. 21 cm. Indhold 5 l. Kr. **86.00**

Kaffestel nr. 5457. Tud på kaffekande og knopper på låg helt forgyldt. Forgyldte hanke, kanter og strøblomster. 12 pers. 28 dele. Kr. **110.00**

Termostatstrygejern nr. 75. Moderne, let facon, engelsk fabrikat til vekselsstr. Kr. **47.00**

Praktisk værktøjssæt nr. 4180 i plastic-etui, 7 dele, til overkommelig pris. Kr. **9.75**

Gå på juleindkøb i BRUGSEN - det betaler sig

— Jeg var klar over, at De var en helstøbt karakter, sagde majoren.

Dick Manners

livsmål af James Ogilvie

DA Dick Manner var 17 år, tog hans far sit liv og gav ham derved et livsmål. En sen aften havde Dick set døren til faderens værelse blive stødt op. Han hørte slæbende fodtrin, og så så han sin far komme vaklende med den ene hånd om struben og den anden trykket mod brystet. Hans mine var angstfuld, som om han bar noget skørt og kostbart, der ville knuses i stumper og stykker, hvis han tabte det.

Da han endelig faldt, strakte han ikke hænderne ud for at afbøde faldet. Inden Dick nåede hen til ham, var han allerede død.

Det var en mand ved navn Endicott, som dræbte Dicks far — i hvert fald indirekte. Efter femten års arbejde hos Endicott havde Endicott kort og godt sat ham på gaden. Afskedigelse uden et ord til motivering.

Dicks sind var ikke opfyldt af hef-

tig vrede, snarere af et roligt, koldt had. Et særdeles intensivt had. Dick vidste, at hans livs store mission var at dræbe Stephen Lorn Endicott.

Man kunne ikke sige, at Dick elskede sin far. Hverken han eller faderen var varmtfølelse mennesker. Han sørgede ikke over sin far, men han sørgede over tabet af sin ubekymrede, bekvemme tilværelse, som faderen havde vænnet ham til. Det var denne følelse, som fik ham til at træffe sin beslutning. Det skulle ikke alene blive en almindelig hævn, nej, han ville også få noget ud af den, skabe sig en karriere af hævn.

— Min far arbejdede så længe hos Endicott, at jeg også gerne vil være i hans brød, sagde Dick til Endicotts sekretær.

Han blev spurgt om, hvad han kunne gøre.

— Hvad som helst ... børste sko, for eksempel, svarede Dick. Og tre dage senere befandt han sig på Stephen Lorn Endicotts landejendom.

ENDICOTTS forvalter gjorde Dick til stalddreng. Lønnen var lille, og desuden var der tre staldknægte, der gjorde ham livet surt. Hans sovested var et ussel kammer. Men intet kunne nedbryde Dicks mod, for han kunne hver dag se facaden af det hus, hvor hans offer boede. Selv det ringeste arbejde udførte han næsten med begejstring.

Efter et års forløb var han ganske forandret. Det legemlige arbejde havde gjort hans skuldre bredere og udviklet hans lunger. Han gik rundt med det udtryk af selvsikkerhed, som stammer fra sindsligevægt. Hans livs store opgave var så ophøjet, at han ingen trang havde til fornøjelser. Han arbejdede fra tidlig morgen til sen aften.

En sådan mand kunne ikke vedblive at opholde sig i stalden. Endnu et år efter blev Dick ansat i huset, lærte at gøre rent, presse tøj og at bære bakker uden at rasle med glas og sølvtøj.

Den dag, han kom ind i huset, regnede han for den mest betydningsfulde i sit liv. Med et grumt smil tænkte han, at Endicott så at sige var begyndt at dø fra dette øjeblik. Dick talte aldrig til sine medtjenere om Endicott, men lyttede ivrigt efter, hvad de havde at sige om ham. Det almindelige indtryk var, at han var hård, men retfærdig. Krigen havde taget på ham.

Og det var sandt. Endicott havde deltaget i krigen som major, og det kunne endnu høres på ham. Når han gav sine ordrer, kunne en hel bataillon have hørt ham.

I sin anstrengelse for at blive den perfekte tjener havde Dick lært sig at stenografere. Det var svært, men hans umage belønnedes. Ved slutningen af hans tredje tjenesteår skete det en dag, at Endicotts sekretær indfandt sig i den store mands kontor i så omtåget og bedugget en tilstand, at han var fuldkommen arbejdsudygtig.

Og så optrådte Dick på scenen med blok og blyant.

— Fjols! De er tjener, ikke sekretær.

Men Dick, der befandt sig ved sine ønskers mål, lod sig ikke afvise.

— Jeg kan tage eet hundrede femten ord pr. minut, og De plejer aldrig at diktere mere end hundrede, sagde han.

— Hvor pokker ved De det fra?

— Jeg tog tiden, når jeg kom ind med bakken ...

— Nåh ... prøv så!

Dicks blyant gled med asvigelig

præcision over papiret, let og ubesværet ...

— Læs det så op!

Dick gjorde det, og da han var færdig, så hans chef på ham med rynket, eftertænkksom pande. Så trykkede han på klokken. Gordon Thomas, hushovmesteren, viste sig på dørtærsklen.

— Sig til den drukne MacIntyre, at han er afskediget — i øvrigt kan De afskedige Dem selv ved samme lejlighed. Den unge fyr her kan passe begge dele ... De har jo Deres pension, så der er ikke noget at stille den triste mine op for.

FRA dette øjeblik havde Dick Manner hver dag lejlighed til at udføre sit forehavende, men han ville ikke benytte sig af disse lejligheder. Det var nødvendigt, at ingen mistanke traf ham — han havde blandt personalet bygget en fast tro op på, at han var huset Endicott hengiven. Nu manglede han at overbevise folk om sin hengivenhed for Endicott personligt. Først da ...

Han arbejdede uafbrudt, havde tjenerne under sig, der udførte hans ordrer. Og han fik en særdeles god løn.

ENDELIG kom den dag, hvor major Endicotts livstråd skulle klippes over. Stedet var ideelt — den lille feriehytte oppe i bjergene ... hvis noget skulle hænde, var det umuligt at skaffe vidner.

Endicott og hans sekretær stred sig op ad den smalle bjergvej ved Calder Creek. Lige før de nåede det sted, hvor Endicott uvægerligt ville blive knust, hvis han faldt ud over stien, hørte Dick, der gik forrest, et skrig. Endicott var faldet over en islagt sten. Han klamrede sig fast ved et klippefremspring — det halve af hans svære skikkelse var gledet ud over randen. Hans ansigt var ildrødt af anstrengelsen for at holde sig oppe.

— Manner! skreg major Endicott. Så kom da for pokker til Dem selv ... læg Dem ned ... få fat i min krave og træk til ... træk dog til, menneske ... kom så!

Dick adlød.

— Kom så med næven! Støt fødderne mod stenene bagved og tag fat ... sådan, dér ...

Dicks hænder lystrede de knappe ordrer. Hele hans vilje, hele hans livsprincip gjorde modstand mod denne adlyden, men han mærkede, at en langt stærkere magt havde ham i sin vold

At vise ulydighed var ganske simpelt umuligt. Lige så umuligt, som hvis han havde været soldat i geledet og Endicott hans overordnede.

ENDICOTT lå et øjeblik urørlig på stien og gispede efter vejret. Så rejste han sig langsomt.

— Udmærket gjort, min dreng! Hvorfor ser De så mismodig ud? Op med hovedet!

Der var tåge for Dick Manners øjne. Hans arbejde havde været så omhyggeligt, så beundringsværdigt tålmodigt — og så i sidste minut ... hævnakten var blevet en redningsdåd ... i stedet for at dræbe en mand støttede han ham og ledte hans skridt hjemad. Og det mærkeligste af alt: han var slet ikke ked af det.

Han hørte Endicott sige:

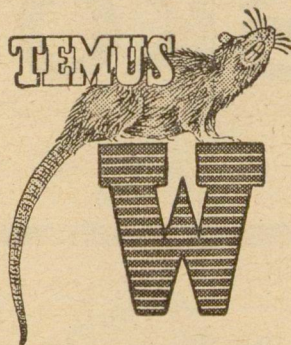
— I hæren får man øvelse i at vurdere mænd. Allerede første gang, jeg så Dem, var jeg klar over, at De var en stædig vilje, en helstøbt karakter. Hvis jeg får tag i ham, skal der nok blive et mandfolk ud af ham, sagde jeg til mig selv.

Der var ganske vist øjeblikke, hvor jeg følte det risle ned ad rygraden, når De stod bag min stol. Og nu, for lidt siden, kunne De have gjort det ... Nej, modsig mig ikke. Jeg vil bare ha', at De skal indse, at metoden fra hæren er god. Jeg kunne ikke betro Deres

far mine penge, men Dem kunne jeg betro mit liv.

Og Dicks forvirrede hjerne følte, at det var sandt. Han havde fundet sin overmand. Alligevel følte han, som om disse to, Endicott og han selv — var to soldater, der marcherede sammen i geledet ... skønt han ikke kunne sige, hvad de kæmpede for.

MUSEGIFT

Et glimrende middel mod mus
Temus W musegift er af statens
skadedyrlaboratorium anerkendt
til bekæmpelse af mus

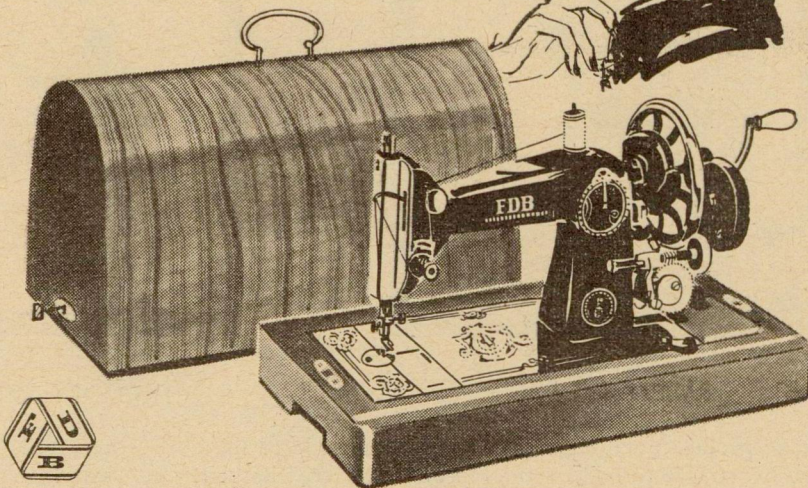
100 g kr. 2,00 - 1/2 kg kr. 7,50

HENDES STORE

juleønske...

En moderne symaskine er enhver husmoders ønskedrøm. FDBs håndsymaskine er en solid husholdningsmaskine, der er nem at betjene - og så koster den kun

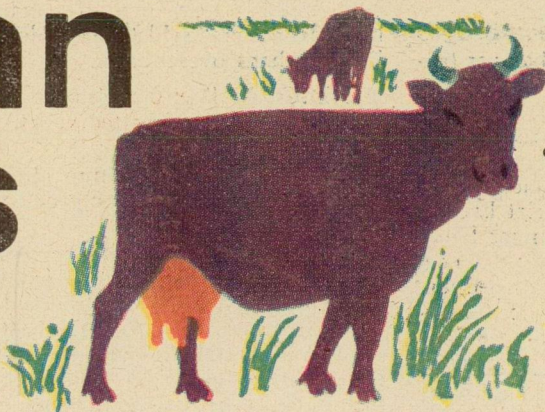
400.-

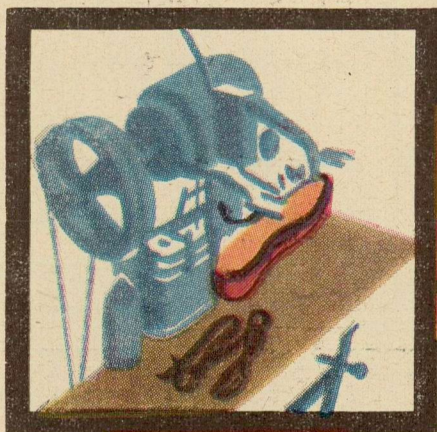
Gå på juleindkøb i BRUGSEN - det betaler sig

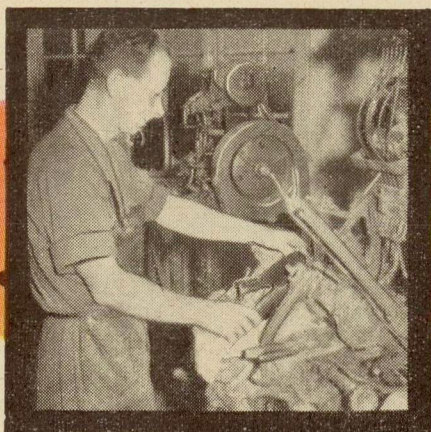
Sådan laves sko

DET FRISKE S

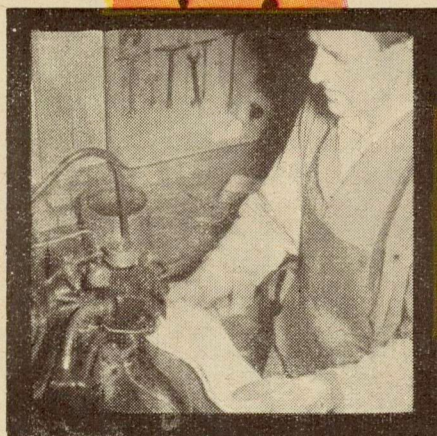
LÆDERRAND SYR PÅ

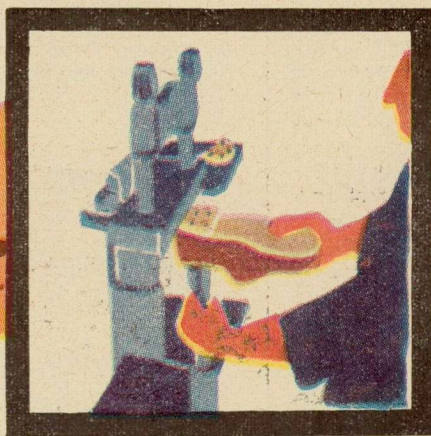
OVERLÆDERET SLAS PÅ LÆST

OVERLÆDERE

SALEN SYR PÅ

HÆLEN SØMMES FAST

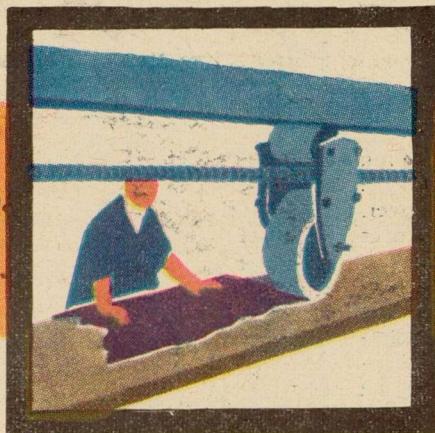
SKOEN GLA

Skotøjsproduktionen tager sin begyndelse allerede på slagteriet, hvorfra de rå huder sendes til FDBs garveri i Roskilde. Her gennemgår huden en række forskellige processer, afhængig af om den skal anvendes til såleleder eller overlæder. På FDBs skotøjsfabrik i København fremstiller tilskære-

ren ved hjælp af papskabeloner de forskellige stykker skind, der medgår til overlæderet, og efter at modellens udseende og størrelse er fastsat, udstanses sålerne, og overlæderet sys sammen. På pindemaskinen stiftes overlæderet automatisk på en trælest, og drejer det sig om en rand-

SKRABES

GARVEREN PRESSER LÆDERET

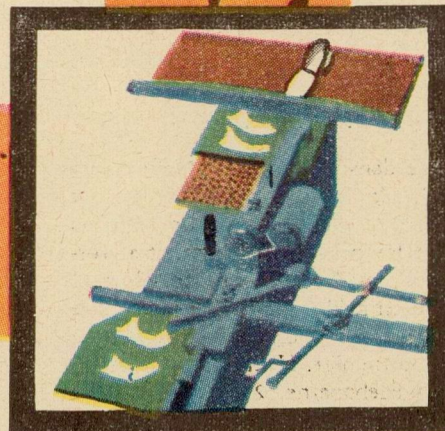
TILSKÆRING AF OVERLÆDER

S SAMMEN

UDSTANSNING AF SÅLEN

SKOENS STØRRELSE FASTSÆTTES

ØJTES

EFTERSYN OG PAKNING

SKOEN ER KLAR TIL BRUG

et sko, er fastsyningen af randen næste skridt på vejen. udviklede maskiner sørger for påsyning af sål og fastsømning af hæl, og til sidst gennemgår skoen den såkaldte "finish"-behandling, d. v. s. den glanses, pudses, forsynes med snørebånd, og når den er blevet grundigt efterset, er

den klar til pakning og salg. Skomageriet er et håndværk, hvor maskinerne kun i beskedent omfang har overtaget håndens arbejde. Kvaliteten og holdbarheden af en Fox-sko er i høj grad afhængig af skotøjsarbejderens dygtighed, og derfor kræver en god sko også ordentlig pleje.

Nyttigt og sjovt på samme tid

„Verdens vidundere“, „Nationernes flag“, „Indianere“ og „Vilde dyr“ er titlerne på en række puslebøger til en meget lav pris, som er udsendt af forlaget Fremad og senere efterfølges af endnu en række puslebøger med andre emnegrupper, f. eks. flyvemaskiner og transportmidler. Hver for sig indeholder puslebøgerne 25—30 farvestrålende „puslemærker“, et tilsvarende antal beskrivelser af emner indenfor hver emnegruppe og lige så mange tegninger til farvelægning.

Puslemærkerne er gummierede ligesom samlemærker, og børnenes opgave er nu at gå på jagt mellem emnerne for at finde ud af, hvor puslemærkerne skal klæbes ind. Det er både morsomt og spændende at løse denne opgave og samtidig lærerigt, fordi man herved på en let og fornøjelig måde tilegner sig kundskaber om teknik, kultur, natur, historie og andre vigtige anliggender. I de ledsagende tegninger til farvelægning er der lejlighed til at bruge sin fantasi på farver og form og således gøre studiet af emnet endnu mere udbytterigt.

Alt i alt en nyttig beskæftigelse.

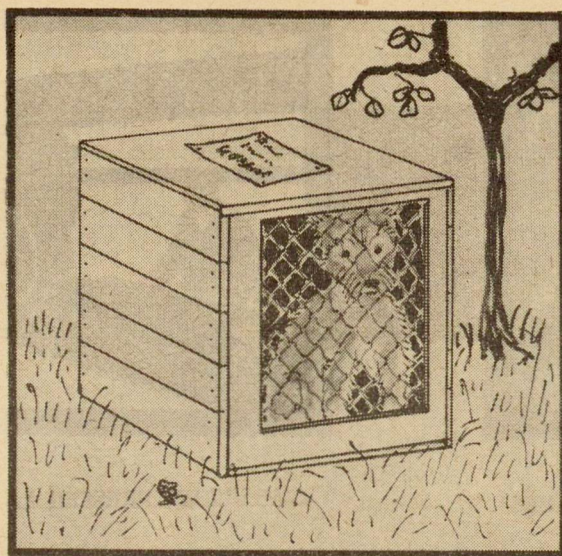
★ ★ ★

Syskrin til søster

Du kender nok disse cigarkasser, hvor låget går ned over en lille kant, som sidder inde i kassen. Se på tegningen. Sådan en cigarkasse kan ved lidt fingerfærdighed forvandles til et smukt syskrin, som du kan give din søster i julegave.

Hvordan skal den forvandling fore-

— Ja, den er jo for lille til at komme væk fra sin mor allerede nu, sagde madmor til Lise. Du må vente nogle uger, så skal vi sende den over til dig i København. Pigen kyssede mig og sagde: — Farvel, min lille hund, og så gik gæsterne. Jeg glemte dem ærlig talt hurtigt, for jeg havde så meget andet at tænke på. Men et stykke tid efter, at jeg var begyndt at spise rigtig hundemad, kom madmor hen til kurven. Hun løftede mig op i nakkeskindet. — Så, lille ven, sagde hun, nu skal du ud på en lang, lang rejse. Og tænk, så satte de mig i bur omtrent ligesom kaninerne. De puttede mig ned i en trækasse, der havde tremmer i den ene side. De satte en skål med vand og en med leverpostejmad ind til mig og så sømmede de låget på. Der kom også en seddel med navn og adresse udenpå kassen, og inden jeg vidste et ord af, hvad der skulle ske, havde de sat kassen på en lastbil, som kørte afsted med mig til jernbanestationen. Sådan endte min første hvalpetid.

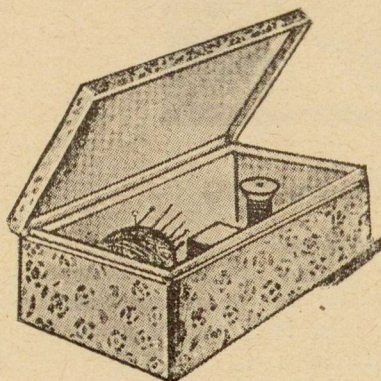

★ ★ ★ ★

gå? Jo, du skal først polstre cigarkassen indvendig med noget ret svært stof, som enten sømmes eller klistres fast. Vil du gøre kassen endnu bedre, kan du måske lave et skillerum i kassen, men lad være med at lave det for højt, det behøver kun at nå halvt op i kassens højde. Vil du bruge kassen som smykkeskrin, kan du lægge et tyndt lag vat under stoffet før polstringen, blot ikke helt ud til kanterne.

Udvendig kan den fikses op på forskellig måde. Det nemmeste og hurtigste er at tapetsere den over det hele. Det kan gøres ved at beklæde den over det hele og derefter skære med et barberblad i revnen mellem låg og kasse.

Den kan også lakeres udvendig, men det er sværere og kræver også mere øvelse. Eventuelt kan du til sidst pynte den med nogle pæne overføringsbilleder.

Gaveidè til mor

De praktiske salt- og peberbøsser af pap med indstilleligt låg kan blive til en fin gave til mor, hvis du pynter dem med et fint betræk.

Saltbøssens ternede betræk på fotografiet er blot en firkantet stump bomuldsstof klippet i en passende størrelse og sat på med klare klæbestrimler foroven og forned og langs den lodrette sammenføjning.

De to andre betræk har tryklåse. Klip stoffet i en firkant, der har saltbøssens højde til den ene side og omkredsen plus et par centimeter til den anden side. Læg eventuelt et lige så stort stykke plastic over. Kant firkanten med et bånd og sæt tryklåse i, en foroven og en forned.

Fra moderne rumfarts- fantasier til Dostojevskijs kælderdyb

Den norske forfatter *Tarjei Vesaas* har efterhånden vundet sig en sikker position også her i landet. Første gang, vi hørte om og fra ham, var i årene umiddelbart efter krigen, da han udsendte *sin* meget egenartede version af en besættelsestidsroman, *Huset i Mørket*. For mange blev denne roman ikke blot en roman om besættelsen, men ganske enkelt romanen om den onde tid. Gang på gang læste man denne stærkt symbolistisk skrevne roman, og mødet med Vesaas' senere arbejder har kun kunnet bestyrke indtrykket af, at her stod man overfor en sand digter. Til dansk er således oversat bl. a. *Blegepladsen* og *Tårnet*, og Det danske Forlag kommer nu med en anden af Vesaas' romaner, nemlig *Det store Spil*.

Karakteristisk for Tarjei Vesaas er hans evne til inden for en ganske enkel handlings ramme og med en håndfuld tilsyneladende ganske almindelige mennesker som medier for sig at give en skildring af menneskesjælen med dens dunkle dybder. Det kan være næsten chokerende, hvad der åbner sig for en bag en umiddelbart ganske tilforladelig og lidt grå sætning hos Vesaas. Hvad ved den mand dog ikke om mennesket! — og hvor sikker og præcis er ikke hans formulering af denne tungt smertelige viden! Vesaas er en raffineret kunstner, der anvender næsten hele sin blændende artistiske kunnen til at forme sine tanker og realisere sin vilje som digter i et sprog, som læsernes flertal vil kalde jævnt og ligetil. Dette er just hans fineste raffinement som kunstner.

En kuldkær sjæl

Forlaget har også en anden norsk digter på udgivelseslisten, nemlig *Sigbjørn Obstfelder*, af hver man udsender fortællingen *Korset*, med undertitlen „En Kjerlighed Historie“.

Det er tres år, siden denne fortælling første gang udsendtes, og den unge, nervøst sygelige Obstfelder havde da allerede indtegnet sit navn blandt de lyrikere, der brød med naturalismen og alle dens gerninger og alt dens væsen for i stedet at messe en sjælelig livsførelse, der rakte så uendelig langt

videre, men tog sine hårde renter i form af uro, angst, fortvivelse.

Obstfelder var født 1864, og med den rige intellektuelle begavelse, han viste sig i besiddelse af, kastede han sig som gymnasiast ud i studiet af på den ene side naturvidenskaberne og på den anden side Søren Kierkegaard. Under et besøg i USA fik han det uigendrivelige bevis for materialismens fallit og vendte syg hjem. Han kom ud for et nervøst sammenbrud og flakkede, kun slet restitueret, om mellem Norge, Paris og København, og i København døde han år 1900, kun seks og tredive år gammel.

Det danske Forlag har ladet *Her- man Stilling* akkompagnere Obstfelder med en række stilfærdige træsnit.

Flyvere og rumskibe

Franskmanden *Jules Roy* har skrevet en roman *Navigatoren*, der handler om navigatørens ensomhed under natlige bombetogter, om hans pligtfølelse såvel som om hans rent personlige dødsangst. Der er noget umiddelbart dramatisk i selve emnevalget, og et sådant stærkt ydre drama er ingen ringe ting for en roman, der skal kunne fastholde sin læser. Bag dette ydre drama er det dog Jules Roys intention at give en digterisk fremstilling og forklaring af det moderne menneske i katastrofens tidsalder.

Men måske man hellere vil lade bombemaskinerne flyve deres egen kurs og i stedet for tage med rumskib på *Ferie i Verdensrummet*, som titlen er på den roman af den finger-nemme mr. *Clarke*, der har været læst op i radioen. Forfatteren har givet sig fantasien i vold, dog med visse begrænsninger: Han er nemlig aktiv videnskabsmand på rumforskningens område, mere end han er forfatter — derfor har det været afgørende for ham at holde skildringen så nær som muligt til det kendskab til de opgaver og vilkår, som rumfartsspecialister mener vil komme til at gælde for rumtrafikken ud i fremtiden. Hvor fantastiske beregninger bogen end indeholder, så bygger de dog på et reelt grundlag af viden, og det gør bogen adskil- ligt mere værdifuld end fantasterier helt ud i det blå.

Som en bog specielt for kvinder, de helt unge såvel som de lidt ældre, betegner forlaget *Irene Lintons* roman *Betty bytter Navn*, der fortæller om en raffineret ung piges udvikling og oplevelser ved pludselig at blive plantet om i et helt nyt miljø.

Med Blicher som baggrund

Sigurd Elkjær er en af forlagets gamle kendinge. Da vi sidst hørte fra ham, var det med radiatorromanen *Else Marie*. Denne gang kommer han med en novellesamling, der har fået navnet *Tårnduer*, og for hvilken han i pressen er blevet berømmet, om ikke ved direkte at blive sammenlignet med Blicher så dog ved at blive placeret som en aktuel forgrundsfigur i den folkelige strømning i fortællekunsten, der udgår fra Blicher. Det er mennesker fra landet, der drejer sig om i dette bind noveller, og flertallet af novellerne foregår mellem fæstebønder, der ligger under for herremændenes luner. En vis skæbnetro og skæbnefortrøstning præger novellerne. Deres *morale* er — med et udtryk af Sophus Claussen — at hver må tage sin lod med et skønsomt sind.

Sådan bliver der hos Sigurd Elkjær plads såvel for munterheden som for tragikken.

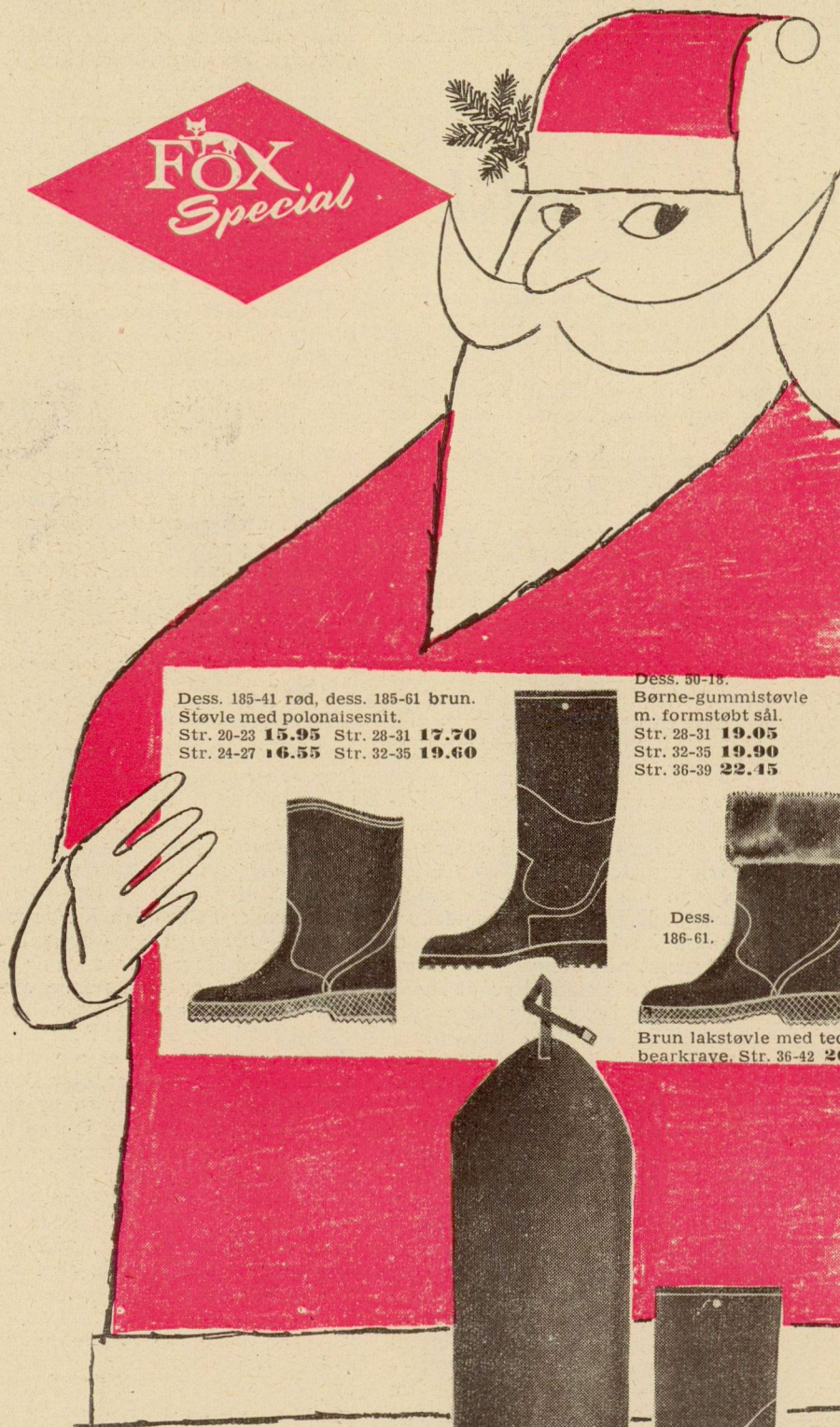
Frem gennem kaos

Op over alt, hvad her er draget frem, rager to bind *Dostojevskij*, som på samme tid er udsendt af Det danske Forlag, nemlig den store roman *Fra Dødens Hus* og de to fortællinger *Optegnelser fra et Kælderdyb* og *Et latterligt Menneskes Drøm*, som er samlet under fællestitlen *Kældermennesket* — begge værker i oversættelse til dansk ved Ejnar Thomassen og med et indledende og forklarende afsnit „Om Kældermennesket“.

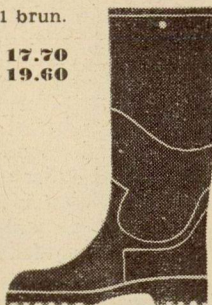
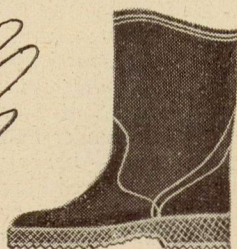
Som professor Stender-Petersen, en af vore bedste kendere af russisk ånd og litteratur, har sagt det, blev Dostojevskij banebryderen for en ny menneskeopfattelse, der regnede med muligheden af modsatte elementer i samme menneskesjæl og ikke gik af vejen for at se lave, uskønne, sygelige, ja endog forbryderiske træk i tæt for- ening med ædle, smukke, etisk gode og uselviske karaktertræk, altså himmel og helvede i eet.

Det er en oplevelse af menneske- væsenets chokerende mangfoldighed at læse Dostojevskij, og så stærk en oplevelse i kraft af den Dostojevskijs personlige dybe lidelse, der strømmer læseren i møde. I årene efter krigen, hvor så meget er gået i skår, har Dostojevskij vundet ny aktualitet og samlet en stadig stigende interesse om sig. Man søger denne ulykkelige epileptiker for måske ved hans side at komme gennem det store kaos ind til en gryende forståelse af, hvad livet er, og hvad meningen er med os alle.

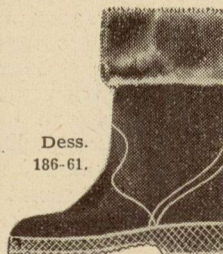
JULEGAVEN TIL HELE FAMILIEN

Dess. 185-41 rød, dess. 185-61 brun.
Støvle med polonaisesnit.
Str. 20-23 **15.95** Str. 28-31 **17.70**
Str. 24-27 **16.55** Str. 32-35 **19.60**

Dess. 50-18.
Børne-gummistøvle
m. formstøbt sål.
Str. 28-31 **19.05**
Str. 32-35 **19.90**
Str. 36-39 **22.45**

Dess.
186-61.

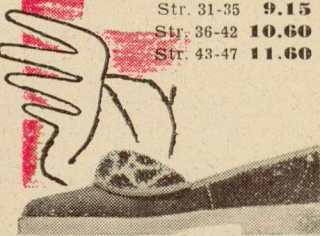
Brun lakstøvle med teddy-
bearkrave. Str. 36-42 **26.55**

Dess. 256-706
Tobaksfarvet hjemmesko.
Str. 28-31 **8.70**
Str. 32-34 **9.30**
Str. 35-38 **10.00**
Str. 39-47 **11.40**

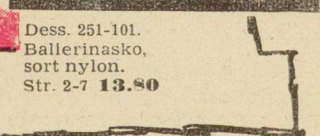
Dess. 249-106
Kameluldsoko med skumsål.
Str. 31-35 **9.15**
Str. 36-42 **10.60**
Str. 43-47 **11.60**

Dess. 253-707.
Grøn hjemmesko
m. leopardbesætning
Str. 2-8 **13.80**

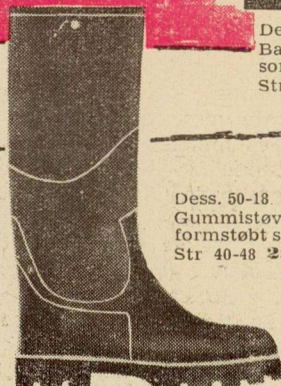
Dess. 251-101.
Ballerinasko,
sort nylon.
Str. 2-7 **13.80**

Dess. 814.
Sort scooterstøvle.
Str. 39-47 **27.50**

Dess. 50-18
Gummistøvle med
formstøbt sål.
Str. 40-48 **28.15**

FRA BRUGSEN

Traditionernes tid

Juletraditioner har ethvert hjem. Traditioner fra konens og mandens barndomshjem, der er bragt ind i det fælles hjem, men også nye traditioner, skabt af hjemmet selv. Husmoderen fører jo an her, for hele julens stemning hviler på hendes indstilling og fantasi. Selv om julemåneden er den travleste, er det også den lykkeligste måned for husmoderen. Er hun ikke midtpunktet i det hele? Julen er heldigvis ikke mad alene, men også glæde, fordybelse og fest.

HUSMODEREN HAR ORDET

Når julekalenderen kommer den 1. december, begynder juleforberedelserne for børnene. Hos os er kalenderen blot et langt stykke ensfarvet stof, kantet med brogede bånd. Midt på det er broderet „Jul“. Stofstykket hænger ved hver af børnenes senge, og på det fæstnes hver dag en hjemmelavet „papirknallert“ med en lille ting i: lidt lakrids, lidt chokolade, et stykke legetøj o. s. v. — rene ubetydeligheder, men alligevel nok til at vække spænding og stemning.

Adventskransen skal i år være et fletværk af bast, for at forhindre, at der kun er nøgne grankviste tilbage, når vi når jul. Centralvarmen er desværre ikke heldig for gran. Først de sidste dage før jul pyntes stuen med juledekorationer af gran, og tredje eller fjerde juledag er det altsammen borte igen. Familier i huse med »rigtig« kakkeloynsvarme er i denne henseende langt heldigere stillet end vi.

Børnene er selvfølgelig med i det hele. De er med til at flette advents-

kransen, og mon ikke de fleste hjem har en „aften“, hvor børnene sammen med far og mor fornyer indholdet af juletræskassen, fletter hjerter og klipper stjerner? Ved julebagningen får børnene deres egen dej til pebernødder og kagemænd, og nærmere mod jul hjælper de med konfektur og karameller til juleposerne.

Er det ikke, ligesom hvert alderstrin kræver en årlig omstilling af julearrangementet i stuerne? Da børnene var ganske små, havde vi en opstilling med nisser på kælkebakken, nisser på skøjter på en sø (et spejl), nisser i „snehuler“ (af vat), og hvad man ellers kunne finde på. Så kom „klatrenisserne“, som vi forresten ret hurtigt blev træt af, og nu er det gran og „evig-røde“ blomster i stuerne, det gælder. En ny, køn dekorationsskik har vi indført, nemlig en juledekoration af gran ved hoveddøren. Så vil julegæsterne med det samme føle sig i stemning.

Nyt afløser gammelt, men på juletræet vil vi hvert år genkendende nikke til trommen, som sad på juletræet, dengang mor var lille, til klokken og stjernen, som blev købt, da vor førstefødte så sit første juletræ. Julen er jo også mindernes tid, og er det ikke, ligesom man drager hele den store familie med ind i julestemningen, både de levende og dem, der ikke er mere, men som lever i os i traditionerne omkring vor julefest?

MOR TIL TRE

★ ★ ★

MINUTSUPPE I BLOKKE. Svendborg Konservesfabrik har længe fremstillet de populære *minut-supper*, som er nem og billig mad for den travle husmoder. For nylig har man udsendt dem i nye, praktiske pakninger, der hver indeholder 1 plade inddelt i 12 riller (til een portion suppe beregnes 2 riller og 2 dl vand). Med de nye suppeblokke opnås den store fordel, at man kan beregne portionerne nøjagtigt, mens man før måtte dele på slump, hvis man skulle servere suppe for et mindre antal personer, end pakkens indhold var beregnet til.

Sy selv

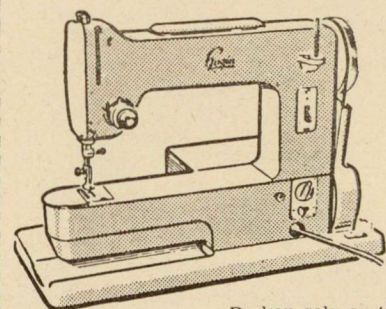
af stoffer
og Vi-mønstre
fra Brugsen

Nr. 3518
Stør. 10-12 år

Vi mønstre

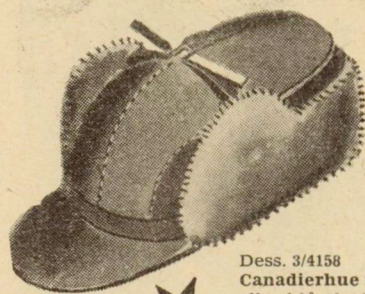
Hugin

De kan selv sy til hele familien på letvægtssymaskinen HUGIN med den frie arm, og arbejdet går legende let. HUGIN koster incl. kuffert kr. 785,-

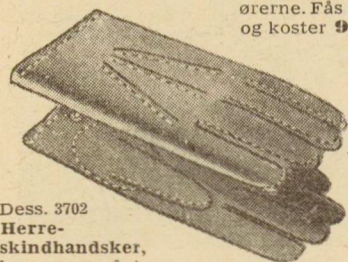
VI-MØNSTRE..... 2,50
VÅR MØNSTERTIDNING..... 2,00

DET BETALER SIG AT KØBE I BRUGSEN

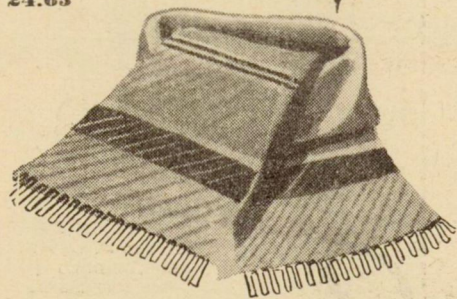

Dess. 3/4158
Canadierhue i brun
eller blå plastic
med besætning af
Teddy Bear. Kan
knapnes ned om
ørerne. Fås i str. 52-60
og koster **9.95**

Dess. 3702
Herre-
skindhandsker,
brune og grå, i en
meget blød og
lækker kvalitet.
Med foer i str. 8-10
24.65

Halstørklædet i den fine kvalitet fås i
flere farver og størr. Priser fra **3.15**

- det betaler sig at gå på
juleindkøb i BRUGSEN

HVAD skal vi give?

*Lidt vejledning til dem,
der frygter at gå ind i
gavekøbenes jungle*

Jeg har truffet den aftale med venner og familie, at i år giver vi ikke hinanden gaver. Det er sådan et mas, og vi har jo ikke råd nogen af os. Jeg burde altså gå lettet og ubekymret ind i julemåneden.

Der er bare det lille *men*, at sådan har vi sagt de sidste 10 år. Hver gang vi er nået midten af måneden, tænker vi alle: — Ja, de allernærmeste vil vi nu give en lille ting, og børnene kan vi da heller ikke skuffe, og dem, der er alene, kan vi heller ikke sløjfe. Det skulle ikke undre mig, om det går nogenlunde lige sådan til i Deres familie.

For imidlertid at hjælpe hinanden gennem vanskelighederne vil vi her prøve at lægge en fornuftig slagplan, inden vi begiver os på indkøb i julevrirmlen, og koldt og roligt gennemgå de forskellige muligheder — måske suppleret med et og andet nyttigt lille praj.

Gaverne til de ældre

Vi tager allerførst den liste frem, vi har været så fornuftige at gemme fra sidste år, og som indeholder en komplet fortegnelse over alle de foreliggende bedste-, sviger- og almindelige forældre, søskende, onkler, tanter, kusiner og samtlige forventningsfulde mindreårige plus et udsøgt udvalg af husets vennekreds. Og så begynder vi med ældste generation, hvis ønsker vi må gætte os til, fordi de så sjældent udtrykkes.

Var det ikke en idé med et forstørrelsesglas, som kan ligge fremme på skrivebordet, sådan et kan være rart at have, når det kniber at tyde en recept. Eller et såkaldt „amerikansk hovedgærde“, der er en stor støtte for den, der tilbringer megen tid i sengen. Det er en ramme med lærred over til at indstille i forskellige højder, så man kan sidde bekvemt i sengen og læse uden at få hold i nakken.

Noget nyt til linnedskabet: et sæt nye lagner eller et par bløde frottéhåndklæder vil blive værdsat af en ældre husmoder, hvis beholdninger efterhånden er slidt op. Et fotoalbum med billeder af børnebørnene gør altid lyk-

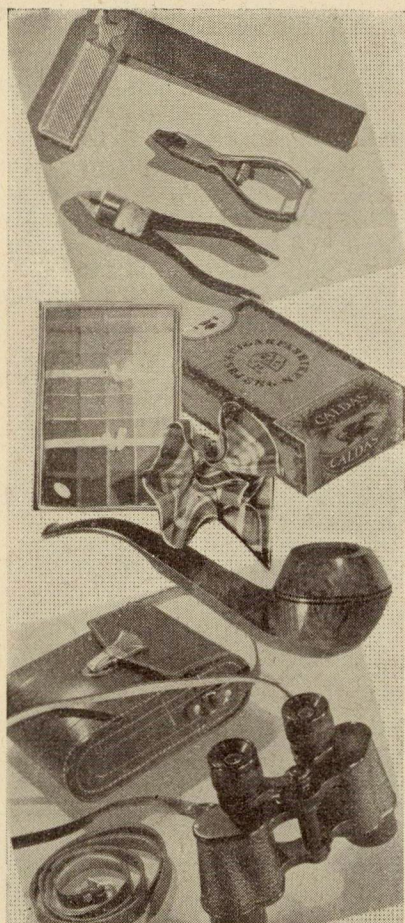

En æske konfekt, en flaske vin — en god stol, hvis man er flere om gaven.

ke, og drejer det sig blot om en lille opmærksomhed, går man ikke galt i byen med lidt hjemmelavet saft eller syltetøj eller en æske konfekt — de fleste gamle mennesker holder meget af søde sager, og har De tid dertil, er det jo morsomt, hvis De selv har lavet det. En god flaske vin til at traktere med er heller ikke af vejen.

Hvis flere slår sig sammen, udvides mulighederne, og der kan måske blive råd til en dejlig, ulden plaid, en ny seng, specielt bygget med henblik på ældre mennesker, eller en bekvem lænestol, der ikke er for besværlig at komme op af.

Tænk på mandens fritidsinteresser, så vil gaveideerne myldre frem.

Gaver til mændene

Det var ældste generation. Vi stiger længere ned ad alderstrinene og begynder her med familiens mandlige medlemmer, som altid volder det største hovedbrud.

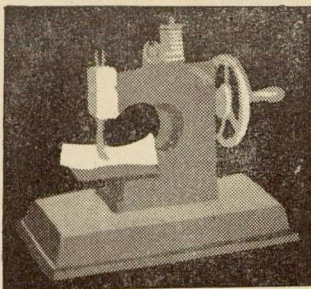
Undser man sig ved at vælge de traditionelle gaver som sokker, slips, lommeterklæder, barbersprit, cigarer og vin, må man først og fremmest tænke på vedkommendes specielle interesser. Var det noget med fiskegrejer, fototilbehør, gramfonplader, tennisbolde, kompas, en ny værktøjskasse eller blot et enkelt godt redskab: en kniv eller et eller andet specialværktøj.

Til en mand, der er haveinteresseret, kunne man købe en *Flora* eller en almindelig bog om have dyrkning. Har man nogle fine blomsterløg eller en stikling af en særlig sjælden plante, vil sådanne sikkert blive modtaget med langt større glæde end et „morsomt“ slips, som manden alligevel aldrig vil drømme om at gå med. En husejer kan man forære en dåse af den dyre maling, han ustandselig har brug for. Eller noget i samme retning.

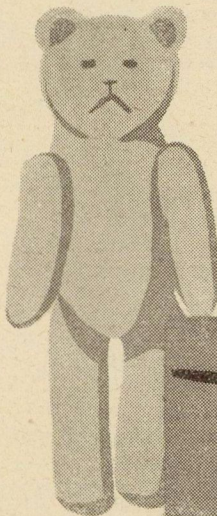
Et gavekort, der giver adgang til to teaterbilletter, kan De trygt give bort, såvel som en god bog — er De så betænksom ikke at forsyne den med

JULEGAVER

til
børnene ...

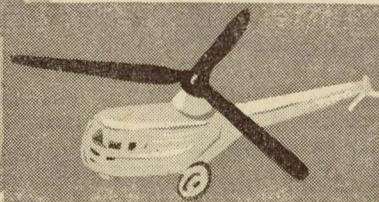

Symaskine nr. 550, lakeret jern, til fastspænding på bord. Med nål og tråd
Højde 15 cm **17.05**

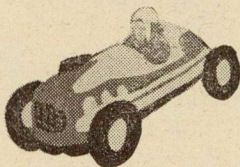

Dukke garniture nr. 345 i plastic m. 14 forskellige dele i æske m. cellofan-låg. Kammens længde 8 cm. **4.85**

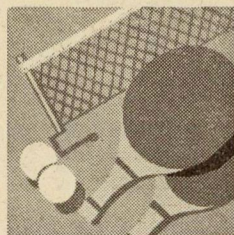
Bjørn nr. 201/33 cm, lang-håret plys, med stemme og påsyede glasøjne **6.00**

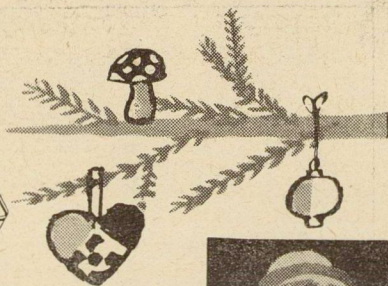
Helikopter nr. 8140 af plastic i forskellige farver, med kraftigt fjederoptræk. Længde 18 1/2 cm **5.95**

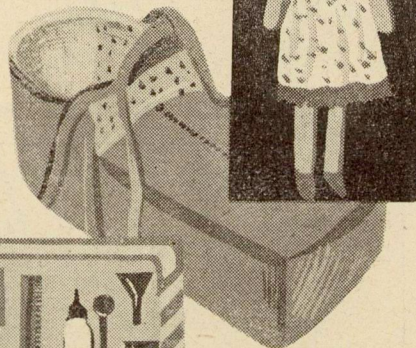
Racerbil nr. 1369 af lakeret metal med svinghjulsmotor og gummihjul. Længde 12 cm **4.90**

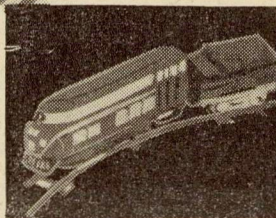
Bordtennis nr. 59 m. 2 bats af presstof, 2 bolde samt net med tilbehør. Leveres i æsker, der måler 30 X 17 cm **5.80**

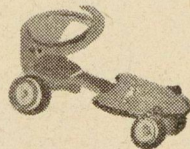
Dukke nr. 1081 m. hoved af papmaché og med lukkeøjne. Højde 25 cm. **3.35**

Dukkelift nr. 175/33, af quiltet læder-plastic. Rød eller blå. Længde 33 cm **10.25**

Fog nr. 1102 af metal. Lokomotiv, der kan køre frem og tilbage, tender, 2 vogne og 8 skinner. Togets længde ca. 50 cm **23.15**

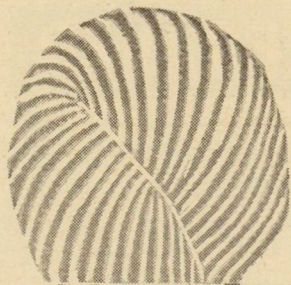
Rulleskøjter »Lyn«, cadi-merede, m. dobb. kuglelejer, gummi affjedring og læderkappe. Indstillelige. **39.85**

— se iverigt det store legetøjskatalog i BRUGSEN

Gå på juleindkøb i BRUGSEN - det betaler sig

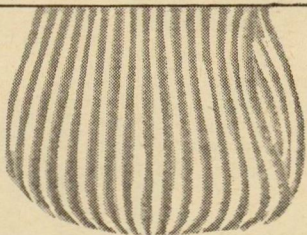

HJERTEGARN • HJE

GOLDEN Fourfoil

• HJERTEGARN

to ord, der siger alt
det bedste, der kan siges
om strikkegarn ...

Når De een gang har strikket med GOLDEN FOURFOIL, så bliver det ikke den sidste! De kan ikke undgå at blive begejstret for det fine, tynde garn – det er så blødt og lækkert, at De vil nyde strikketimerne langt mere, end De drømte om!

Intet egner sig bedre end GOLDEN FOURFOIL, hvis De vil strikke jumber eller stola, børne- eller babytøj – og det, De strikker af GOLDEN FOURFOIL, vil erindre Dem om at vælge det samme, dejlige garn til Deres næste strikkearbejde ...

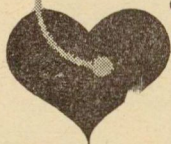
GOLDEN FOURFOIL giver Dem 40 skønne farver at vælge imellem, også de nye modefarver – og det er en selvfølge, at garnet er både vaskeægte og mølsikret.

50 gram – kr. 4,25

Strik det med

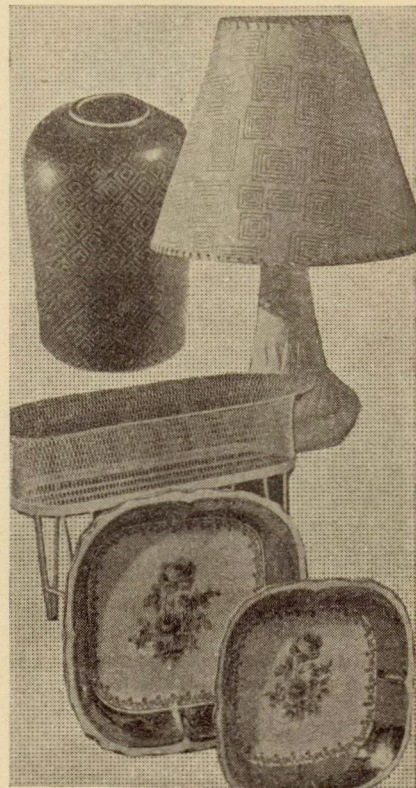
HJERTEGARN

- bedre kvalitet findes ikke

dedikation, kan den nemlig altid i værste fald bruges som „vandregave“.

Mangler De gaveidé til en herre, der rejser meget, så køb eller sy selv i plastic et rejsetoiletetui og forsyn det med komplet tilbehør af tandbørste, -pasta, sæbe, creme, neglerenser m. m. Det vil være dejligt ikke at behøve at samle alle disse ting sammen, hver gang man skal af sted.

En gave til manden og konen i fællesskab
— noget der nyter og pynter.

Noget til hjemmet

Undertiden slipper man lettere over gaven til husets herre, hvis man kan finde en ting til mand og kone i fællesskab: *noget til hjemmet*, kønt eller nyttigt — i bedste fald begge dele i forening. Her vil det være en fordel at tage hjemmets beboere lidt på råd, hvis man da ikke ved selvsyn har haft lejlighed til at notere sig iøjnefaldende mangler.

Hvis hjemmet tilsyneladende er komplet inddækket med mökkakopper, isassietter, plat-de-menager, gæste-

bøger, lysestager, tebakker, skylleskåle, kagefade etc., kan man altid købe en eller anden kunst- eller prydenstand, blot forudsat at man er i besiddelse af en nogenlunde veludviklet smag. Er man ikke dette, må man enten sikre sig, at gaven kan byttes, eller også vælge ting i en enkel og tidløs stil. Husk i denne forbindelse, at blomsterkrukker først og fremmest skal være egnede til blomster, at kander skal være til at hælde af, og at askebægre skal have en sådan facon, at man kan lægge cigaren fra sig, uden at den synker ned i et dybt, askefyldt hul.

Hvis det ikke er et absolut udtalt ønske, skal De afholde Dem fra at bortskænke keramikamorer til at hænge i vinduet eller afstøbninger af Churchills hoved beregnet som grund for karsefrø.

Nå, tag ikke for tungt på advarselne, selv i værste fald vil De kun modtage taksigelser og bifald for Deres overordentlige opfindsomhed. Vi er jo dannede mennesker, og i julen bærer vi ikke nag!

Noget til hjemmet kan også bestå af en kasse appelsiner eller fine æbler, der vil komme tilpas i enhver familie, ikke mindst hvor der er børn.

Kvindernes ønsker

Og så kommer turen til kvinderne, der alle gemmer på så mange ønsker, at forlegenhed på gaveideer skulle være udelukket. De skal bare følge denne ene hovedregel, aldrig at give noget væk, De heller ikke selv bryder Dem om!

De kan f. eks. købe et smykke. Det ser altid dyrt ud, men behøver i virkeligheden ikke at være det. For en 10—15 kroner kan man få en virkelig smuk sølvbroche eller nydelige ørenringe. Og hvis De er lidt fiks på fingrene, kan De tilmed lave fine smykker selv.

Køb noget fortinnet tråd, og ved hjælp af en lille tang, anskaffet til formålet, drejer De tråden i små spiraller på størrelse med en enøre, to og to ved siden af hinanden. Spirallerne kædes sammen med små hægter lavet af tintråden. På denne måde kan De lave et helt sæt bestående af halskæde, ørenringe og armbånd for næsten ingen penge.

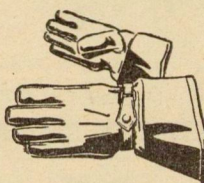
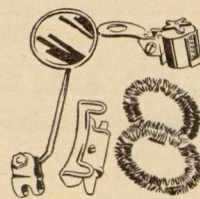
Kraver, tørklæder, bluser, handsker og andet tøjpynt er også velsete gaver, især når giveren har haft den pågældendes garderobe og smag i tankerne ved købet. Man bliver langt mere taknemmelig for et nok så lille tørklæde, der lige står til farven på ens nye dragt, som for et overdådigt langshawl i bleg-

DEJLIGE JULEGAVER - til den kørende...

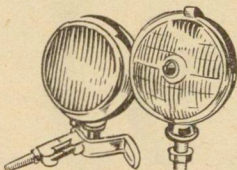
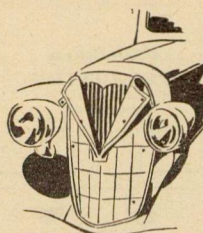

599/1 Cyklespej-
3.25
424 Kulørte nav-
rensere **1.15**
412/1 Mappholder
1.35
361/1 Kilometer-
tæller, 26" **10.00**
361/2 Kilometer-
tæller, 28" **10.00**

Motorhandsker,
brunt skind
til børn, str.
6 til 8½ **21.75**
til voksne, str.
9 til 11 **27.50**
til voksne
(med skindfoer)
48.75

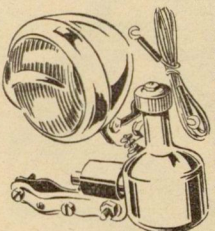
Kølerhætter til biler.
Sølvarvet. De fleste
modeller koster
ca. **45.00**
Kølegardiner til de
nye bilmodeller
koster mellem
35.00 og 40.00

Tågelys og
fjernprojektorer
»BOSCH«
og
»LUCAS«
Se venligst
hovedkataloget
i brugsen

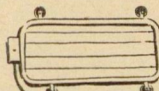

1370/12 »Lion« styrthjelm, glas-
fiber **55.00**. 1370/10 med
lammeskindsoer **65.00**. 1370/11
Konkurrencemodell **39.00**
995/34 Værktøjssæt til knallerter **10.85**

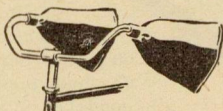

405/9 Den stærke,
tyske dynamolygte
»Impex«, 6 volt
24.50
405/13 »Bosch«
dynamolygte, 6 volt
34.50
405/2 Elementlygte
»Lix« **6.85**

938/5 Klarsynsrudd, incl.
sugekopper og mignon-
fatning **15.85**

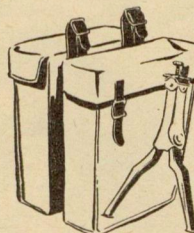

Defroster, 6 eller 12 volt
12.00

331/1 Styrluffer til cykler **7.25**
331/2 Styrluffer til knallert **17.85**
med imit. lammeskindsoer

620/5 Bagagetaske til
cykler, af svært, brunt
plastic, sæt **20.65**
620/6 Samme af svært
ravndug **20.65**
1102/1 til motor-
cykler **28.50**
1102/2 til knallert
pr. stk. **12.85**
615/1 Støtteben (galv.)
til 26" hjul **6.50**
615/2 Støtteben (galv.)
til 28" hjul **6.50**

820/2 Autosæt med
4 stole **56.50**
820/1 Autosæt, ekstra prima **74.50**

Hvis De gennemser hovedkataloget fra
CYKLE- OG MOTORAFDELINGEN
vil De finde et utal af gode ideer til
CYKLISTEN - KNALLERISTEN
MOTORCYKLISTEN og BILISTEN

Gå på juleindkøb i BRUGSEN - det betaler sig

Kgl. dansk patent af 25. okt. 1904

DECROTTE'S hals- og brystsaft

et fremragende husmiddel, rigt på styrkende A-vitaminer — yndet af børn og voksne, uundværligt for rygere og talere.

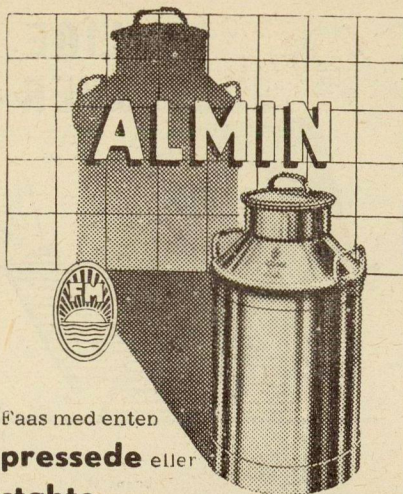
DECROTTE'S hals- og brysttablet

er velsmagende og lindrende og kan fås overalt.

★

Fabrikken
DECROTTE'S

København F.
Tlf. Central 2613

fåas med enten

pressede eller støbte

ALMIN-LAAG

Laagene med den gode Pasform!

1/2 FREDERIKSBERG METALVAREFABRIK · KØBENHAVN F.

Omtanken, der ligger bag gaven, er mere værd end gavens pris.

rød kulør, når man ellers altid går i gult og grønt. Omtanken, der ligger bag, er mere værd end gavens pris.

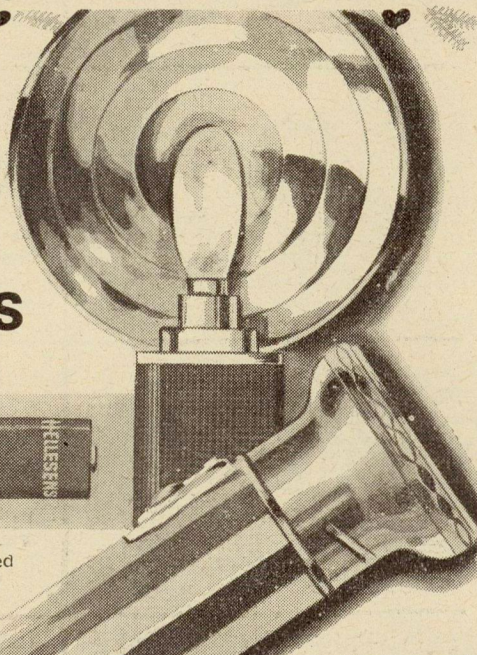
Vil man gerne give en personlig gave, har man de største muligheder, hvis man kan sy eller er lidt finger-nem. Man kan brodere en dug el. lign. — helst en ting, som ikke nødvendigvis skal ligge fremme altid. Det er så pinligt for modtageren, hvis hun af en eller anden grund ikke bryder sig om den. Og tænk også på, inden De kaster Dem ud i et gigantisk håndarbejde, hvilke farver, der vil passe i modtagerens hjem, og hvilken størrelse hendes tebord eller serveringsbakke har. Vil De gerne forære en større dug bort, men har knapt med tid, kan De eventuelt slå Dem sammen med andre kvindelige familiemedlemmer og brodere hver sin rude i en fin middagsdug til svigermor.

Af nogle meter bomuldsstof i en køn farve og broderede schweitzerbånd i

GODE GAVEIDEER

med
HELLESENS

En fotoblitz er den ideelle gave til fotoamatøren, det betyder uanede muligheder for indendørs optagelser — også med et almindeligt box-camera

En lommelygte vil glæde enhver — bl. a. fordi den skaber sikkerhed i mørke. Den lille model er uundværlig i enhver dametaske.

Julegaver skal være spændende — og egentlig er det slet ikke svært at finde på. Her har De et par ideer, der utvivlsomt vil vække glæde — og Helle Sens garanterer for driftssikkerheden.

metermål kan De glæde andre kvindelige slægtninge med praktiske og pynkelige forklæder. Forsyner De disse med en hel masse lommer, bliver de til specielle rengøringsforklæder med lommer til klude, børste, rensesvædske m. m., eller til syforklæder med lommer til tråd, fingerbøl, saks o. s. v. — A propos sakse: enhver kvinde, der syer meget, vil blive henrykt for at få en af de praktiske sakse, der klipper i takker, så man ikke behøver at kaste over sømmene.

Har De et stort stykke sækkelærred og nogle farverige klude, kan De lave et fint juletræstæppe med applikerede julemotiver. Af et stykke pergament kan De lave en smuk lampeskærm, hvis De pynter den med påklistede silhouetter eller dito pressede blomster. Bag efter lakeres skærmen eller overtrækkes med tyll.

Af pedigrør, som er højeste mode, kan De forarbejde de nydeligste kurve, måtter, skåle, tasker og meget andet. Det slipper De billigt fra, men hvis De er begynder, skal De beregne god tid til det.

Børnenes ønsker

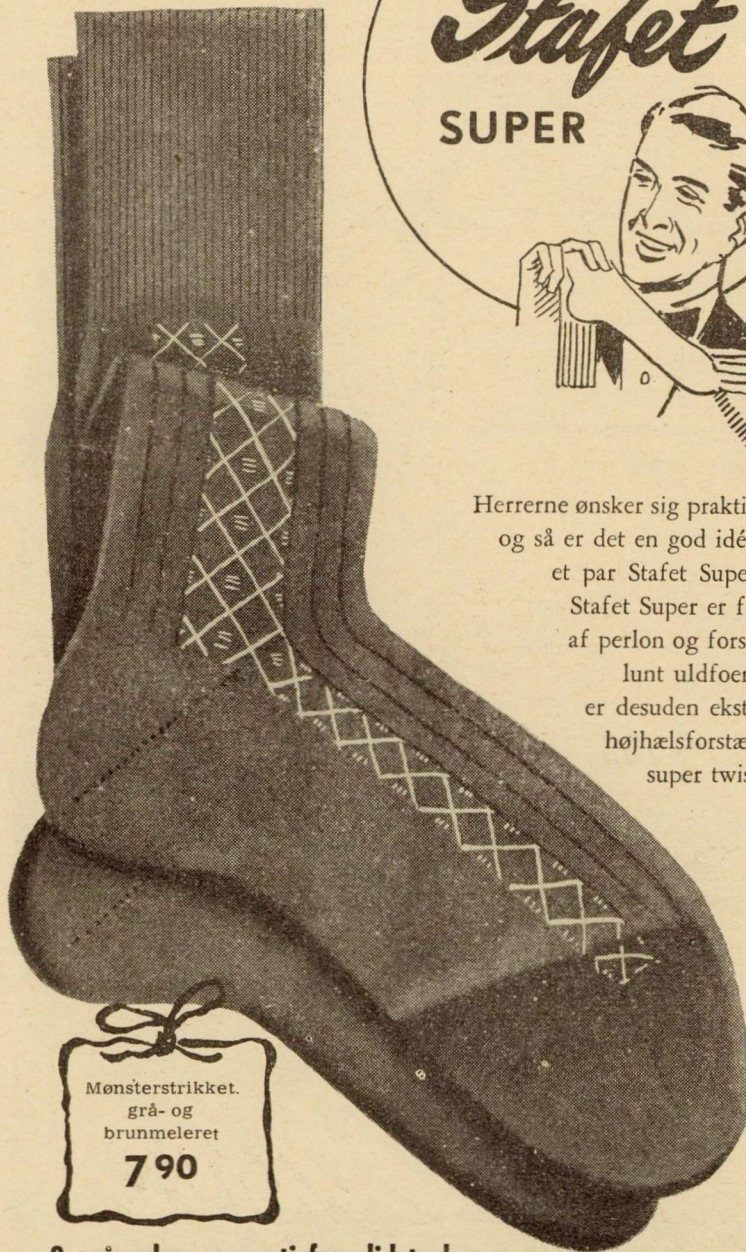
Så mangler vi kun børnene, der frembyder muligheder i hobetal og for enhver pengepung. Brugsen råder over et kæmpeudvalg af alle typer dukker og al slags mekanisk legetøj, der gerne står øverst på børnenes ønskesedler.

Men vil De hellere komme med noget andet i en anden genre, kan De f. eks. købe et dukketandlægesæt med instrumentplade, tang, boremaskine, mundspejl m. m. Børn elsker at lege, at de arbejder ligesom de voksne, derfor vil også et konduktørsæt med billettrømler, fløjte, tang, skilte m. m. gøre stor lykke. Og en samling værktøj vil henrykke enhver dreng.

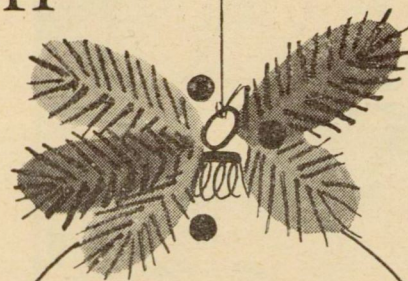
For drenge, der er interesseret i mekanik — hvilken dreng er ikke det i dag? — kan De købe et Metallobyggesæt, der fås i forskellige størrelser, og som har den fordel, at det kan suppleres op efterhånden. Dette legetøj er til lige stor glæde for drengen, som for hans far. Et spil, der kan tjene til fælles underholdning i juledagene: billedlotteri, firkort, æselspil o. lign. er heller ikke nogen dårlig idé.

Skal De finde på gaver til flere søskende på een gang, slipper De nemt over det ved at forære dem en større ting i fællesskab, f. eks. et bordtennissæt, en gyngestol, et krogspil, en kæl eller et bobspil.

julegaven til far

3 måneders garanti for slidstyrke

Stafet
SUPER

Herrerne ønsker sig praktiske gaver og så er det en god idé at vælge et par Stafet Super sokker. Stafet Super er fremstillet af perlon og forsynet med lunt uldfoer. Sokken er desuden ekstra tå- og højhælsforstærket med super twist perlon

Gå på juleindkøb i BRUGSEN - det betaler sig

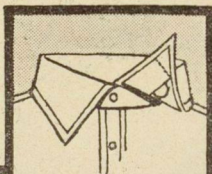

giv Deres mand en Stafet- skjorte i julegave.!

Stafet er en elegant og velsiddende poplinskjorte i 100 pct. ægyptisk bomuld. Skjorten er sanforiseret og indanthrenfarvet og har permanent halvstift indlæg i flippen.

Stafet skjorten er kvalitetsdeklareret og fås i farverne grå, blå, beige og hvid. Str. 36-44

2385

Flippen har trekantede stivere, der dækker hele hjørnet og holder flippen på plads

Stafet

Gå på juleindkøb i BRUGSEN - det betaler sig

Er børnekredsen stor, og De er nødt til at vælge gaver i et ganske beskedent prislag, skal De ikke tabe modet af den grund. For eftersom børn er taknemmelige, og legetøjsfabrikanterne overordentlig opfindsomme, kan de udmærket finde gode gaver for så lidt som en kroners penge. F. eks. en lille spadserestok, en pisk, en pose kugler eller hønseringe, et kaleidoskop, japaniske vandblomster i musling (der var en uforglemmelig oplevelse i min barndom), et lille „armbåndsur“, en perlekran, påklædningsdukker, glansbilledalbum, malebog, sparebøsse. Der er bunker af muligheder. De skal bare sørge for, at gaven passer til barnets alderstrin. Har De for øvrigt et nummer af Vi-mønstre, kan De der se, hvordan man bærer sig ad med at lave morsomme dyr af tøjrester. Det kommer De ligefrem helt gratis til.

Altså: god julehandel, men kom i gang så hurtigt som muligt! Der bliver nok endda at tage vare på de sidste fjorten dage før jul. FREDE.

Børn er taknemmelige, og legetøjsfabrikanterne er opfindsomme.

Savner s-butikkerne hygge?

I et brev til *Samvirke* har „en husmor i provinsen“ vendt sig mod de be-
tragtninger, som „Mor til tre“ frem-
førte i bladets 1. oktober-nummer om
behovet for bedre kontakt mellem per-
sonale og brugsforeningsmedlemmer i
de nye, rationelle butikstyper, frem
for alt selvbetjeningsbutikkerne. Denne
provinshusmoder finder sine daglige
indkøbsture til „selvbetjenings-brug-
sen“ både hyggelige og fornøjelige:
Uforstyrret kan hun vandre rundt og
kigge på varerne, der alle er prismær-
kede, lynhurtigt kan hun ekspedere sig
selv, når hun har travlt, og trænger hun
til en sludder eller en oplysning, er ud-
deleren og de flinke kommissær altid
parate.

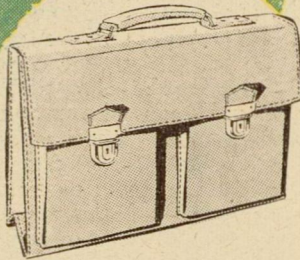
Samtidig har lederen af *Esbjerg og
Omegns Brugsforening*, forretningsfø-
rer *Grosen* taget afstand fra „Mor til
tre“ i en artikel, gengivet i EOBs eget
lille blad samt i bladet *Vestkysten*.

Fra barneårene mindes „Mor til tre“
uddelerens bolsjer, når ugeringen
blev betalt, og hun savner lidt af den
tids hyggelige snak over disken, når
hun færdes i nutidens moderne butik-
ker. Hertil er at sige, skriver *Grosen*,
at vore erfaringer med såvel selverhver-
vende som hjemmeværende husmødre
giver os et helt andet billede af hus-
moderens syn på selvbetjeningsbutik-
ker. Trængsel og ventetid er forsvun-
det overalt, hvor selvbetjeningstanken
er virkeliggjort, og vor succes skyldes
netop, at vi har fortsat moderniserin-
gen af vore butikker så hurtigt, som
det var gør ligt. Hvorfor, spørger hr.
Grosen videre, har *Samvirke* åbnet
spalterne for en husmoder, der er så
konservativ i sit syn på nye butiksfør-
mer, når bladet dog i selvsamme num-
mer i en anden artikel går stærkt imod
handelsforeningernes formand, *Max
Linåskovs* kritik af s-butikkernes
„upersonlige“ forhold til publikum.

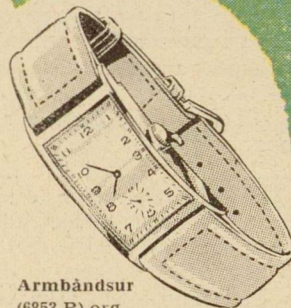
Heri kan vi nu ikke se noget som
helst unaturligt. For et blad, der prø-
ver at varetage forbrugernes interesser
og går ud til flere husstande end no-
get andet blad i Danmark, må det na-
turligvis også være en opgave at lade
andre standpunkter komme til orde,
selv om de måske kun deles af et min-
dretal blandt husmødrene.

Samvirke tilslutter sig absolut ikke
den opfattelse, at de umådelige frem-
skridt, som er indvundet i detailhande-
len ved s-butikkernes hjælp, på nogen
måde skal tilsidesættes af et sentimen-
talt hensyn til den gamle hyggestem-
ning. Rationaliseringens krav må kom-
me i første række, men kontakten mel-
lem medlemmer og personale må na-
turligvis opretholdes i videst muligt
omfang også under de nye butiksfør-
mer.

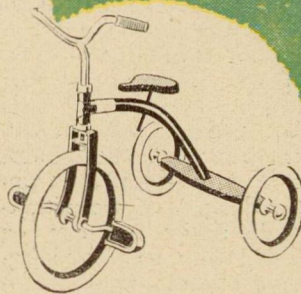
Giv JULE- GAVER der glæder...

Dokumentmappe (153), lysebrun
oksehud, to lommer, solid og
slidstærk, 42×30 cm, ideel
skolemappe Kr. **41.75**

Armbåndsur
(6853 R) org.
schweizisk Cortébert 15 stens
ankergangsværk, elegant,
rustfri stålkasse. Kr. **97.00**

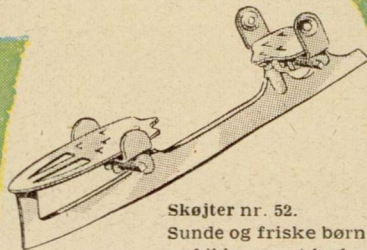
Børnecykle (236), prima ud-
førelse, til børn fra 2-4 år
indstill. sadel. Kr. **46.90**
(237), til børn fra 3½-6 år,
indstill. sadel. Kr. **50.25**

**Pragtfuld
dukke**
(1600/44 cm).
med rigtigt
hår og fint
tøj - den
lille piges
drøm.
Kr.
23.75

**Gå på juleindkøb
i BRUGSEN,
det betaler sig**

Skøjter nr. 52.
Sunde og friske børn
ved ikke noget bedre.
Prima kval. Kr. **20.30**
(Ved bestilling opgiv
størrelse på støvler.)

Hvad koster julen?

En tradition gennem mange år kræver, at juleprislisten fra HB på forsidens stiller spørgsmålet: *Hvad koster julen?*

Juleprislisten 1955 stiller også dette spørgsmål, og på de tolv sider, listen har, gives svar, idet der er anført oplysninger med priser om ca. 350 forskellige varer, fortrinsvis sådanne, som anvendes i husholdningen i juletiden.

Et studium af prislisten vil overbevise enhver om, at selv om det er dyrt at holde jul, så er det billigst, når varerne købes i HB.

Juleprislisten følger med dette nummer af *Samvirke*. De midterste sider er beregnet på at kunne tages ud og bruges som bestillingsseddel, der blot kan afleveres i HB-afdelingen med besked om, hvornår varerne ønskes leveret, hvad enten De selv henter dem, eller De ønsker at få varerne bragt hjem.

Endvidere indeholder prislisten oplysninger om, hvornår der er åbent i HB-afdelingerne i tiden før jul. Endelig er der på bagsiden ligesom de nærmest foregående år en præmiekonkurrence. 1. præmien er 200 kr. kontant, og derudover er der ti præmier hver bestående af et gavekort på 25 kr.

Opgaven kan, når man benytter juleprislisten som hjælpemiddel, løses af enhver, og løsninger skal være indsendt under adresse: *HB, postbox 825, København Ø.*, seneste den 18. december kl. 12 middag. Vinderne udtrækkes blandt de rigtige løsninger, og navnene på de heldige meddeles i dagbladene *Social-Demokraten* og *Politiken* den 20. december, hvor samtidig den rigtige løsning på præmieopgaven findes. Vinderne vil få præmierne tilsendt inden jul.

Præmieopgaven er naturligvis blot

en lille spøg. Juleprislisten har en vigtigere mission, nemlig at være en hjælp ved planlægningen af juleindkøbene og en huskeseddel, som det vil være praktisk at benytte for at få alt, hvad der er nødvendigt, med.

HB på Vesterbrogade

Som bekendt blev møbelafdelingen forholdsvis hurtigt indrettet i den ejendom, Vesterbrogade 39, som HB erhvervede ved begyndelsen af dette år. Det har taget betydelig længere tid at få indrettet den kombinerede selvbetjenings-fødevarebutik, der også blev planlagt. Der krævedes ret betydelige ombygninger, men nu er alle vanskeligheder overvundet. Butikken er færdig og blev åbnet fredag den 11. november.

Den nye afdeling på Vesterbrogade er naturligvis på samme måde som de øvrige afdelinger, der er åbnet i de senere år, indrettet efter de mest moderne principper med selvbetjeningskaffemøller, åbne kølemontre for varer som smør, margarine, pålæg, salater o. s. v., og der er ved udgangen en speciel kiosk for tobaksvarer etc. Ekspeditionen af kød foretages af dygtige slagtere ved en speciel køledisk.

Som noget nyt har man i afdelingen på Vesterbrogade optaget salg af dybfrosne fiskefiletter, som medlemmerne ligeledes selv kan tage fra den specielle montre, hvor filetterne ligger pakket i smukke, praktiske kartoner. Der findes pakker med rødspætte-, torske- og makrelfiletter.

På samme måde findes der dybfrosne fjerkræ indpakket i cellofan.

Den nye afdelings facade er helt af glas, og ligesom i afdelingen på Nørrevold åbner dørene automatisk, når man nærmer sig indgangen. Den nye afde-

ling har fået en dygtig og erfaren afdelingsleder, nemlig afdelingsleder *N. Jereminsen*, der hidtil har ledet HBs første afdeling af samme type, nemlig afdelingen ved Islev station.

Afdelingsleder-skifter

Som omtalt andetsteds har afdelingsleder *N. Jereminsen* fra afdeling Islev overtaget ledelsen af den nye HB-afdeling på Vesterbrogade.

Som ny afdelingsleder i afdeling Islev har bestyrelsen udpeget den hidtidige leder af afdeling Nøbbevej, *Henning Hansen*, og som hans efterfølger er som afdelingsleder udnævnt ekspedient *Helge Rasmussen*, der hidtil har været i afdeling Vigerslev Allé.

Efter eget ønske fratrådte afdelingsleder *H. Mersing* den 1. november sin stilling som leder af HB-afdelingen Vigerslev Allé. Som leder af denne afdeling har bestyrelsen udpeget afdelingsleder *Ib Voss Larsen* fra afdeling Pileparken, hvor førstemedhjælperen *Poul Nürnberg* derefter er udnævnt til afdelingsleder.

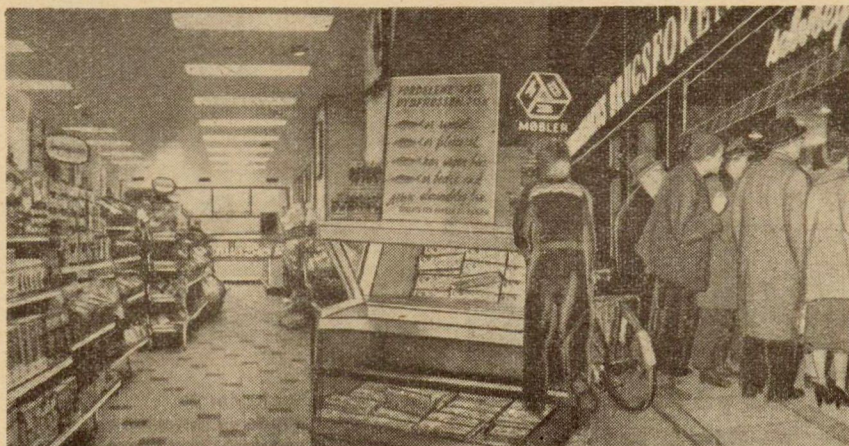
Til afdelingsleder i den kommende ny afdeling i Herlev, der vil blive åbnet den 9. december, er udpeget den hidtidige leder af HBs første selvbetjeningsbutik „Lykkebo“ på Vigerslevvej, *Kaj Kargaard*, og som ny afdelingsleder i „Lykkebo“ er udpeget afdelingsleder *Rohde Hansen*, afdeling Tagensvej, og til ny afdelingsleder i Tagensvej er udnævnt førsteekspedient *Ove Svendsen*, afdeling Islev.

HB køber igen ejendom

Før kort tid siden ha Hovedstadens Brugsforening købt den ejendom på hjørnet af Tagensvej og Baldersgade, hvori foreningen har afdeling Tagensvej, der består af en kolonial- og en viktualiebutik. Købet af ejendommen har fundet sted for at sikre HB butiksløkalene fremover.

Tre nye HB-afdelinger

Som andet sted omtalt åbnede HB den 11. november en afdeling på Vesterbrogade 39. En uge senere — fredag den 18. november — åbnede HB yderligere en stor afdeling, nemlig en kombineret selvbetjenings-fødevarebutik og et bageri på Torvevej i Skovlunde. Formentlig den 9. december åbnes så inden for en måned endnu en tredje butik, som er beliggende på Herlev bygade lige overfor den bekendte Herlev Kro, også denne sidste afdeling bliver naturligvis indrettet som en moderne kombineret fødevarebutik, og også her kommer der et bageri.

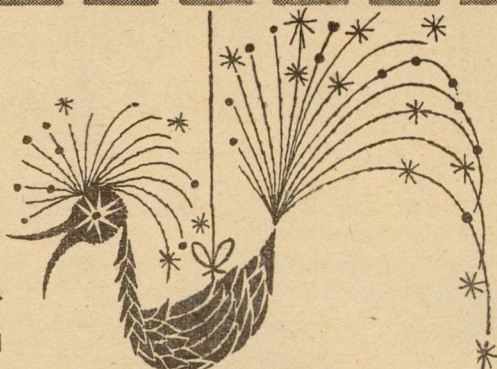
Et kig ned gennem den lange, smukke butik med kød-ekspeditionsdisken for enden, derefter monterne med dybfrosne fisk i pakker og dybfrosne fjerkræ i cellofan. Yderst til højre ses, at der var stor interesse hos de forbigående på Vesterbrogade, da afdelingen torsdag aften stod klar til åbningen næste morgen.

Fra 17. december åbent til kl. 20,
søndag den 18. fra kl. 16-20.

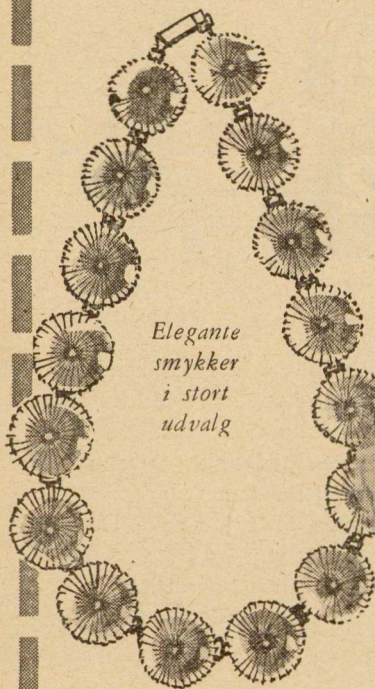
JUL I ANVA

THORSHAVNSGADE 25-27 - TLF. ASTA 1

Bus nr. 40 fra Sølvtorvet via hovedbanen lige til døren

Dame-armbåndsur
med lænke,
20 micron gulddouble,
17 sten schweizerværk **140,-**

Elegante
smykker
i stort
udvalg

Housecoat
silkebrokade som ill. **95,-**
smuk, kraftig flonel **48,-**

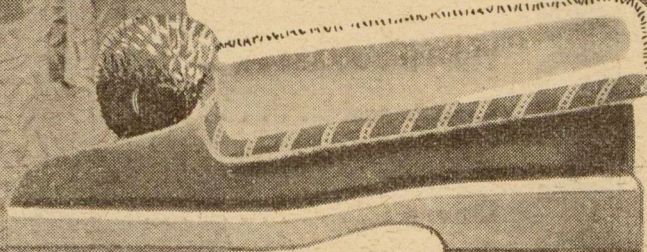

Perlonundertøj med elegant
blondebesætning. Hvid, lax
ell. lyseblå, pr. sæt **28,75**

Kameluldssko med skum-
gummisål. Blå, tobaksfarvet
eller vinrød **12,85**

MAGASIN **ANVA**

Der er fine parkeringstorhold
i hele Thorshavns-gade

JULESPØGEN

De ser her nogle af FDBs kendte mærkevarer, hvor der i stedet for navne er indsat et nummer. Nummeret skal De blot skrive i et af de små firkantede felter på kuponen ud for det navn, De mener er rigtigt. Send løsningen ind og deltag i konkurrencen om de mange dejlige præmier.

500 kroner kontant og 50 julekurve i præmie

KUPON

Nurén ☐
 Comtesse ☐
 Blenda ☐
 Davre ☐
 Cirkel Kaffe ☐

Navn

Adresse

Brugs

Klip kuponen ud og send den til FDB REKLAME, Postbox 1215, København S., inden den 15. december.